

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

Spor Yönetimi Bilim Dalı

**SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME
EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: VAKIF
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Eda Nur ALGÜL

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Aydın PEKEL

İstanbul – 2022

TEZ TANITIM FORMU

- Yazar Adı Soyadı** : Eda Nur ALGÜL
- Tezin Dili** : Türkçe
- Tezin Adı** : Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki: Vakıf Üniversitesi Örneği
- Enstitü** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
- Anabilim Dalı** : Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
- Tezin Türü** : Yüksek Lisans
- Tezin Tarihi** : 17.06.2022
- Sayfa Sayısı** : 70
- Tez Danışmanı** : Dr. Öğr. Üyesi Aydın PEKEL
- Dizin Terimleri** : Spor Yöneticiliği, Girişimcilik, Eleştirel Düşünme Eğilimi, Öğrenci
- Türkçe Özet** : Bu çalışmanın temel amacı İstanbul İli Vakıf Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyinin değerlendirilmesidir. Diğer bir amacı ise öğrencilerin cinsiyet, yaş gibi sahip olunan demografik özellikler ile girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeylerinin karşılaştırılarak değerlendirilmesidir.
- Dağıtım Listesi** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası
Eda Nur ALGÜL

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

Spor Yönetimi Bilim Dalı

**SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
GİRİŞİMCİLİK VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME
EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: VAKIF
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Eda Nur ALGÜL

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Aydın PEKEL

İstanbul – 2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Eda Nur ALGÜL

.../... / 2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Eda Nur Algül' ün; "Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki: Vakıf Üniversitesi Örneği" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Spor Yönetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan *Doç. Dr. Osman PEPE*

İmza

Üye *Dr. Öğr Üyesi Aydın PEKEL*

(Danışman)

İmza

Üye *Doç. Dr. Mehmet SOYAL*

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/ / 2022

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Lisansüstü Eğitim Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı İstanbul İli Vakıf Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyinin değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda; nicel araştırma, nedensel karşılaştırma modeli ve ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Veri toplama tekniği olarak anket tekniği tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini, İstanbul İli Vakıf Üniversitesi; Spor bilimleri fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen (n=474) gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılara veri toplama aracı olarak, cinsiyet, yaş, sınıf, çalışma durumu, spor yapma durumu, aylık gelir durumu ve üniversite sorularından oluşan kişisel bilgi formu, eleştirel düşünme eğilimi ölçeği ve girişimcilik ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler IBM SPSS programına aktarılarak, istatistiksel analiz olarak Independent Samples T-Test (Bağımsız örneklem için t testi), One way ANOVA (Varyans Analizi) ve Pearson korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Post-hoc analizi olarak LSD analizi tercih edilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi, .05 kabul edilmiştir.

Sonuç olarak eleştirel düşünme eğilimi olumlu yönde arttıkça girişimcilik düzeyinin de gelişim göstereceği belirlenmiştir. Erkek ve kadın öğrencilerin eleştirel düşünmeye yönelik algıları benzerlik gösterirken, girişimcilik düzeyi kadınlar yönünde anlamlı yönde farklılık bulunmuştur. Üç farklı yaş kategorisinde yer alan öğrencilerde, yaş eleştirel düşünme eğilimine ve girişimcilik davranışına yönelik algıda belirleyici bir değişken olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bireysel/takım sporcu olmaları veya spor yapmamalarının eleştirel düşünme eğilimlerinde farklılık oluşturmadığı, girişimcilik düzeyinde ise bireysel sporcular yönünde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Eleştirel düşünme beceri boyutu ve girişimcilik düzeyinin gelir düzeyinden etkilendiği belirlenmiştir. Farklı vakıf üniversitelerinin spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin üniversite değişkeninden etkilendiği, eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeyine yönelik oluşan algı ve davranışta üniversite değişkeninin belirleyici bir rol üstlendiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor Yöneticiliği, Öğrenci, Girişimcilik, Eleştirel Düşünme

SUMMARY

The main purpose of this study is to evaluate the direction and level of the relationship between entrepreneurship and critical thinking levels of the students of Istanbul Province Vakıf University, Department of Sports Management. In this direction; quantitative research, causal comparison model and relational screening model were used. Questionnaire technique was preferred as data collection technique. The sample consists of volunteer students determined by convenience sampling method (n=474). As a data collection tool, a personal information form consisting of gender, age, class, working status, sports status, monthly income status and university questions, critical thinking disposition scale and entrepreneurship scale were applied to the participants. The obtained data were transferred to the IBM SPSS program, and Independent Samples T-Test (t-test for independent samples), One-way ANOVA (Analysis of Variance) and Pearson correlation analysis were used as statistical analysis. LSD analysis was preferred as post-hoc analysis.

As a result, it was determined that as the tendency of critical thinking increases, the level of entrepreneurship will also improve. While male and female students' perceptions of critical thinking were similar, the level of entrepreneurship was found to be significant for women. It is understood that age is not a determining variable in the perception of critical thinking disposition and entrepreneurial behavior among students in three different age categories. It was determined that students' being individual/team athletes or not doing sports did not make a difference in their critical thinking disposition, but it was found to be significant for individual athletes at the entrepreneurship level. It has been determined that the critical thinking skill dimension and the level of entrepreneurship are affected by the income level. It is understood that the critical thinking disposition and entrepreneurship levels of the students studying in the sports management department of different foundation universities are affected by the university variable, and the university variable plays a decisive role in the perception and behavior of the critical thinking disposition and entrepreneurship level.

Keywords: Sports Management, Student, Entrepreneurship, Critical Thinking

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	v
TABLOLAR LİSTESİ.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1.1. Girişimcilik.....	1
1.1.1. Girişimciliği Etkileyen Faktörler.....	2
1.2. Girişimcilik Tarihi	3
1.3. Girişimciliğin Önemi	3
1.4. Girişimciliğin Ekonomik ve Sosyal Gelişmedeki Rolü.....	6
1.4.1. Girişimcilik Çeşitleri	7
1.5. Yaratıcı Girişimcilik	8
1.6. İç Girişimcilik.....	9
1.7. Teknoloji Girişimciliği	9
1.8. Çevre Girişimciliği	9
1.9. Girişimci Özellikleri	9
1.9.1. Spor ve Girişimcilik	12
1.9.2. Eleştirel Düşünme	13
1.10. Eleştirel Düşünme Tarihçesi.....	14
1.10.1. Eleştirel Düşünme Becerileri.....	18
1.10.2. Eleştirel Düşünme Özellikleri	18
1.11. Eleştirel Düşünen Bireylerin Özellikleri	19
1.12. Eleştirel Düşünmenin Boyutları	20
1.13. Eleştirel Düşünme Eğitimi.....	21
1.14. Eleştirel Düşünmeyi Etkileyen Faktörler.....	23
1.14.1. Bireysel Faktörler	24
1.14.2. Çevresel Faktörler.....	24
1.14.3. Aile	25
1.14.4. Toplum	25
1.14.5. Okul	26
1.15. Spor Yöneticiliği.....	26
1.16. Beden Eğitimi Ve Sporda Eleştirel Düşünme	27
1.17. Spor Yönetiminde Eleştirel Düşünme	28

İKİNCİ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli.....	29
2.2. Evren ve Örneklem.....	29
2.3. Veri Toplama Araçları.....	29
2.3.1. Kişisel Bilgi Formu	30
2.3.2. Girişimcilik Ölçeği	30
2.3.3. Eleştirel Düşünme Ölçeği.....	30
2.4. Verilerin Analizi	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	37
KAYNAKÇA	42
EKLER.....	51

KISALTMALAR

N	:	Katılımcı sayısı
p	:	Anlamlılık değeri
SD	:	Standart sapma
SPSS	:	Statistical Package For The Social Sciences
X	:	Ortalama

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	32
TABLO 2. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNE İLİŞKİN TANIMLAYICI İSTATİSTİK	33
TABLO 3. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	34
TABLO 4. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	34
TABLO 5. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	35
TABLO 6. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİN SPOR YAPMA DURUMLARI DEĞİŞKENİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	35
TABLO 7. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN AYLIK GELİR DEĞİŞKENİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI.....	36

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma 2021-2022 eğitim öğretim yılında yapılmıştır.

Çalışma sürecinde bana yol gösteren ve desteğini hiç esirgemeyen Danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Aydın PEKEL'e teşekkür ederim. Yüksek lisans yapmamda emeği geçen kıymetli hocalarıma teşekkür ederim.

Bu günlere gelebilmemde emekleri olan ve hep desteklerini hissettiğim annem Güllü ARMUTLU ve babam AHMET ARMUTLU'ya teşekkür ederim.

Benden desteğini hiç esirgemeyen ve çalışmalarına katkı sağlayan sevgili eşim Hüseyin ALGÜL ve sevgili oğlum Atlas'a en içten duygularıyla teşekkür ederim.

GİRİŞ

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte ekonomik gelişmeyi sağlayan üretim faktörlerinin zaman içinde değiştiğini ve yeni faktörlerin ortaya çıktığını ve bu faktörlerin giderek daha önemli hale geldiğini gördük. Bilgi toplumuna girerken, doğal kaynaklarının, sermayenin ve maddi gücün ekonomik değeri hızla düşerken, yeni fikir ve fırsatlar yaratan fikirlerin ekonomik değeri önemli ölçüde arttı. Günümüz dünyasına bakıldığında ekonomik kalkınmayı belirleyen temel üretim faktörlerinden biri girişimciliktir. Ekonomik değer yaratabilen, ekonomik büyümeye olumlu ivme kazandıran, değişen zaman ve koşullara uyum sağlayabilen girişimcilerin yetiştirilmesi bir ülke için çok önemlidir.

Girişimcilik, sosyal kalkınmada önemli bir rol oynamaktadır. Günümüzde girişimcilik ve girişimciliğin önemi giderek artmaktadır. Sosyal kalkınma, ekonomik kalkınma, spor kültürü iletişimi özellikle istihdam yaratma için gerekli unsurlar olarak görülmeye başlanmaktadır. Birçok disiplin tarafından ele alınan girişimciliğin önemi nedeniyle günümüzde girişimcilik akımı oldukça önemli hale gelmiştir. Günümüzde birçok ülke, ekonomik ve politik planlarında girişimciliğin geliştirilmesine öncelik vermektedir. Ayrıca bireysel girişimcilerin yenilikçi özelliklerinin toplumsal gelişim ve dönüşüm süreçlerine kılavuzluk ettiği iyi bilinmektedir. Bu nedenle hepimizin bildiği gibi ülkeler girişimciliğe giderek daha fazla önem vermekte ve girişimciliği teşvik etmek için faaliyetler başlatmaktadır.

Dolayısıyla girişimciliğin artan önemi, girişimci kişileri etkileyen bazı faktörleri (aile faktörleri, psikolojik faktörler, demografik özellikler vb.) araştırma konusu haline getirmektedir. Sadece ekonomik bir kavram olarak değerlendirilmemesi gereken girişimci kavramı, parasal ve maddi beklentilere dayalı bir yapıda ele alındığında kavram tam olarak ifade edilememekte ve alanının daralmasına yol açabilmektedir (Aytaç ve İlhan, 2007).

İktisat kuramına göre girişimcilik kavramı, işletme kurum ve kuruluşlarının örgütsel iklimi ve yönetim özellikleri ile ilişkilendirilebilecek kâr-maddi kazanç-para odaklı motivasyon olarak yorumlanmaktadır. Bu teorilere ek olarak girişimciliğe

sosyolojik ve psikolojik açıdan bakarak farklı bakış açıları geliştirmek de bu alanda yardımcı olacaktır (Çiftçi, 2017).

Günümüzde ülkelerin hedefi, düşünen ve üreten insanlar yetiştirmek ve eğitim sistemlerini buna göre planlamaktır. Bu durum ülkenin üst düzey düşünme becerilerine sahip yetenekleri yetiştirebileceği anlamına gelir (Köstekçi, 2016). Bilginin hızla geliştiği ve değiştiği çağımızda, sorunlara farklı çözümler önerebilecek bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bireylerin ortaya çıkarılmasında eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Bilgi aktarımına dayalı eğitim yönteminde bireyler bilgiyi doğrudan almakta, yeniliklere ve değişimlere ayak uyduramamakta, sorunlara çözüm bulamamakta ve her şeyi kabul etmektedir. Bu özelliklerinin yanı sıra kendini geliştirebilen, farklı çözümler üretebilen, gerçeğe bağlı kalmayan bireyleri ortaya çıkarmak için üst düzey psikolojik faaliyetlere ihtiyaç vardır. Kısacası eleştirel düşünme çok önemlidir (Kurnaz, 2017).

Eleştirel düşünmeye genel bir perspektiften bakılır; sorgulayıcı bakma, açıklama ve karar verme sürecidir ve şüpheye dayanır. Bir olayın nedenini ortaya çıkarma, olayın ayrıntılarını inceleme, benzerlik ve farklılıkları keşfetme, farklı standartlara göre sıralama, elde edilen bilgileri analiz etme ve değerlendirme, geçerliliğini belirleme gibi birden çok beceriyi içeren üst düzey bir düşünmedir (MEB, 2006). Piaget'e göre eğitim geçmişi tekrarlamak yerine geçmişi aşabilen ve yeni şeyler yaratabilen insanlar yetiştirmeyi amaçlar. Bu nedenle eğitimden beklenenin, kendisine verilen bilgileri hemen ve sorgusuz sualsiz kabul etmeyecek, eleştirel düşünebilen insanlar yetiştirmek olduğu söylenebilir (Fisher, 2005).

Piaget; soyut düşünmenin, bireylerin soyut hesaplama dönemine girdiği 11-12 yaşından sonra gelişmeye başladığına inanmaktadır. Ancak bu gelişme bir gecede olmaz, hipotetik (varsayımsal) düşünme ve mantıksal akıl yürütme gibi soyut düşünme becerilerinin geliştirilmesi zamanla olacaktır (Derman, 2008). Eleştirel düşünmenin de soyut düşünmeyi gerektirdiği göz önüne alındığında, bu becerinin ancak ergenliğe girdikten sonra kazanılabileceği söylenebilir. Günümüzde bu çağın insanların teknoloji ve iletişim araçları ile iç içe olması ve sosyal medya kaynaklarını aktif olarak kullanması, bireylere eleştirel düşünme becerisi kazandırmayı ve bu beceriyi geliştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Çünkü eleştirel düşünebilen bir insan, her bilginin

doğru olduğuna hemen inanmaz, onu sorgular ve diğer kaynaklarla karşılaştırır. Farklı görüşleri fark eder ve nasıl düşüneceğine karar verir. Böylece; kişinin en st durumdan düşünmesini, tefsir etme ve ölçümleme yapması gerekmektedir (Karadüz, 2010)

Yönetim biliminin bir dalı olarak spor yönetimi, yönetim işlevlerinin spor alanına uyarlanmasıdır. Spor yönetimi, belirlenen hedeflere ulaşmak için yönetim sürecinde etkili olan tüm paydaşların etkin kullanımı olarak tanımlanabilir. Spor yöneticileri ise niversitenin spor bilimleri bölümünde ve spor akademisinde spor yöneticiliği eğitimi almış, temel amaçları sporu geniş kitlelere yaymak, geliştirmek ve her alanda aktif rol oynamak olan kişilerdir. Diğer tüm disiplinlerde olduğu gibi spor yönetiminde de değerler önemlidir. Yönetimden bahsederken temel faktörlerden biri insan faktörüdür. Değerin hem kişisel hem de sosyal boyutları olduğu için spor yönetiminde yer alan tüm bireylerin değer yargıları yönetim süreci için çok önemlidir. Örgüt kültürü, örgüt iklimi, etkili iletişim ve problem çözme yeteneği kavramları değer yargıları ile ilişkilidir ve bu değerler araştırma konusudur.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı İstanbul İli Vakıf Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü ğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyinin değerlendirilmesidir. Diğer bir amacı ise öğrencilerin cinsiyet, yaş gibi sahip olunan demografik özellikler ile girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeylerinin karşılaştırılarak değerlendirilmesidir.

Araştırmanın nemi

Bu araştırma ile İstanbul ili içerisindeki Spor Yöneticiliği bölümü ğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi, mevcut durumun daha iyi bir hale getirilmesi için yapılacak tavsiye ve önerilerin belirlenmesi ile alan yazına yeni bir bilgi kazandıracadı, bu alanda ileride yapılacak benzer çalışmalara örnek teşkil edeceği, spor bilimcilere, antrenörlere ve spor psikologlarına yol gösterici bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Problem Durumu

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilimi düzeylerinin arasındaki ilişki ile ‘cinsiyet, yaş, okudukları üniversite, sınıf, spor yapma durumu, çalışma durumu, aylık gelir’ gibi değişkenler arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Hipotezleri

- **H1:** Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilim düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- **H2:** Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- **H3:** Katılımcıların yaş değişkenine göre eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- **H4:** Katılımcıların spor yapma durumu değişkenine göre eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- **H5:** Katılımcıların gelir seviyesi değişkenine göre eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- **H6:** Katılımcıların okudukları üniversite değişkenine göre eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- **H7:** Katılımcıların aylık gelir değişkenine göre eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmadaki katılımcıların oluşturduğu örneklem, evreni temsil edebilecek yeterlilikte olduğu,
- Araştırmada katılımcıların ankete vermiş olduğu yanıtların kendileri açısından yansız, geçerli ve güvenilir yanıtlar olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmaya katılan örneklem grubu, İstanbul İli Vakıf Üniversitesi; Spor bilimleri fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri sınırlı tutulacaktır.

2. Araştırma, kullanılan ölçeklerin ölçtüğü nitelikler ile sınırlandırılacaktır.

3. Araştırma, katılımcılara uygulanan ölçeklerdeki sorulara verdiği cevapların doğruluğu ile sınırlandırılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. Girişimcilik

Girişimcilik, girişimci olma eylemini tanımlar. Fransızca; yenilik ve girişimcilik amaçlı ihtiyaç ve isteklere cevap anlamına gelen "entreprendre" kelimesinden türemiştir (Dilsiz ve Kölük, 2008). Girişimcilik; yeniliği kabul etme, yeni şeyler üretme, fırsatları belirleme ve izleme sürecidir (Gartner, 1988). Girişimcilik; ekonomik fırsatların farkında olan kişiler tarafından ortaya konan, ekonomik sistemde değişikliklere neden olmak için yarattığı yenilik hareketi ile insanlara ve topluma hizmet etmek amacıyla değer yaratma süreci olarak yorumlanır (Muzyka, Koning ve Churchill, 1995).

Günlük hayatta girişimcilik, ekonomik ve idari alanlarda karşımıza çıkmaktadır. Girişimcilik temasının iktisat literatürüne girdiği dönem incelendiğinde 19. ve 20. yıllardaki eserlerde karşımıza çıkmıştır. Bu dönemlerin tanımında girişimcilik, ekonomik yöntemlerle değerlendirilen üretim faktörlerinden biri olarak görülmektedir. Serbest piyasa ekonomisine geçişle birlikte girişimcilik kavramıyla karşılaşma olasılığı daha fazladır (Aytaç, 2006). Genel girişimcilik literatürü; ekonomi, psikoloji, organizasyon, yönetim, antropoloji ve sosyoloji gibi disiplinleri içermektedir (Naktiyok, 2004).

Farklı alanlardan bilim insanlarının ve akademisyenlerin açıklamaya çalıştığı “girişimcilik” olgusu, çoğunlukla sosyal bilimlerde aktif bir yaşam alanı olarak kullanılmaktadır (Çevik, 2006). Bu kavram, İngilizce giriş anlamına gelen ön kelime etimolojisinden oluşan Latince intare kökünden gelmektedir (Korkmaz, 2000). Tarihsel süreçte girişimcilik kavramını incelediğimizde, Fransız-İrlanda vatandaşı Cantillon, günümüzde kabul gören tanıma göre ilk kez kullanmıştır. Cantillon girişimciliği, kâr elde etmek için bir işi organize eden ve bunun için risk alan kişi olarak tanımlamaktadır (Döm, 2012).

Girişimcilik, araştırmacılar tarafından sürekli araştırma konusu haline getirilmiştir. Karadeniz (2010) girişimci bir kimliğe sahip olan bireyi, hayatını devam ettirdiği ortamdaki oluşan fırsatları anlayan ve bu duruma göre strateji üreten, ürettiği

stratejileri gerçeğe dönüştüren ve bu durumdan olumlu yönde getiri sağlayan kişi olarak ele almıştır. Bayraktar (2011) ise ikna kabiliyeti bulunan, üretken, özgür, oluşabilecek problemleri en kısa sürede ortadan kaldıran ve başarıyı elde etmek için sürekli çalışan kişilerin girişimci olduğunu belirtmiştir. Günümüzde yapılan çalışmalarda çoğunlukla konu olan girişimcilik herkes için değişkenlik gösterebilir. Girişimciliğin geçmişi ekonomik, psikolojik, sosyolojik ve işletme dallarına uzanır. Kısaca açıklamak gerekirse; bireylerin hazırda bulunan fırsatları değerlendirerek, belirlenmiş imkânları en yeni süreçler içinde değerlendirebilmesidir (Mitchell and Busenitz, 2002). Şimdiki zamana uzanan süreçte girişimcilik kavramından ziyade girişimci kavramı kullanılmıştır. -Girişimcilik nedir? -Nasıl başarılı olunur? -Şartlar nasıl olursa başarısız bir girişim olabilir? Gibi soruları cevaplayabilen kişiler yetirmek çok büyük bir öneme sahiptir. Bu durumda en önemli iş üniversitelere kalmıştır. Öncelikle üniversiteler ileri zamandaki iş kadınlarını ve iş adamlarını yetiştirdiği için, kendi bünyesinde öğrenim gören bireylerin gereken bilgiye sahip ve başarılı kişiler olarak üniversiteyi bitirmeleri için gereken tüm özeni göstermelilerdir (Shane and Locke, 2002).

1.1.1. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

DGP verilerinden anlaşılacağı üzere girişimcilik faaliyetlerinde bulunan insanların %65'i gördükleri iş fırsatlarını değerlendiriyor ve fırsat girişimcisi olarak hareket ediyor. Diğer %35'in ise farklı bir iş fırsatı olmadığından veya olan işlerden memnun olmadıklarından zorunlu girişimci oluyorlar. Girişimciliğin arkasındaki sebeplere baktığımız zaman değişiklik gösteren bu tip özellikler girişimcilerin bulunduğu sosyal ortamdan da etkilenmektedirler (Güler, 2008). Kısacası girişimci ruhu geliştirmek için bağımsız çalışmalısınız. Ücretler açısından devlete bağlı veya finanse edilen çalışma zayıflamalıdır (Kolvereid, 1996). Girişimciliği etkileyen faktörlere sosyal açıdan baktığımızda; Girişimci olmaya yol açabilecek dört ana başlıktan bahsedebiliriz (Dollinger, 2003).

Negatif Yer Değiştirme: Topluluktan uzaklaşan kişilerdir. Göçmen olan kişiler, işten çıkarılanlar, boşanmış kadınlar, orta yaşlılar toplumdan dışlanmaktadır. Bu insanlar iş fırsatı olmadığı için kendi işlerini kurma eğilimindedirler.

Arada Kalanlar: Askeri yaşam ile sivil yaşam, okul ve kariyer arasında mücadele edenler girişimciliği bir seçim olarak görürler.

Olumlu Çekicilik: Potansiyel bir iş ortağından gelen teklif, aile fertlerinden verilen tavsiyeler, müşteriler ve müşteriler tarafından sağlanan girişimcilik tavsiyesi, yatırımcı teklifleri gibi bireyleri bir iş kurmaya çeken faktörlerdir.

Olumlu İtıcilik: Son kategori olan olumlu dürtüde ise, kişi girişimcilikle ilgili eğitim, mesleki ve deneyim fırsatlarını yakalayarak bir iş kurar. Girişimcilik, kişilik özelliklerine bağlı bir ifade değildir. Çünkü girişimcilik faaliyetini bağımlı değişken olarak ele aldığımızda, bireyler ve gruplarda rol oynar; siyaset, toplum, kültür, ekonomi gibi değişkenlerle bağımsız bir değişken olur (Young, 1983).

1.2. Girişimcilik Tarihi

Sanayileşmenin gelişim göstermesiyle birlikte, girişimci yapılı insan tarzı daha farklı özellikler edinmiştir. Girişimciliğin özelliklerinde oluşan ye farklılıklar girişimciye gösterilen ekonomik değeri ve bu durumla birlikte toplumdaki etkisini yükseltmiştir. Bu nedenle girişimcilik iktisatta gerekli üretim faktörlerinden biri olarak kabul görmüştür (Çelik ve Akgemci, 2007). Medeniyetin gelişim göstermesi ile birlikte endüstri toplumundan bilgi toplumuna geçmesiyle girişimcilik değerini büyük nicelikte arttırmış ve yenilikçi düşünceler, yenilikçi fırsatlar üretimin gerçekleşmesi umuduyla üretim faktörleri ile birlikte kaynaştırılmıştır. Üretime benzer olarak, iktisadi gelişim, istihdam ve toplumsal kalkınma yolları ile toplumdaki refah seviyesi olumlu yönde artış göstermiştir. İnsanlık tarihi gibi geçmişe dayanan girişimcilik tarihi günümüze kadar farklı birçok dönemde nitelikler ve yenilikler kazanarak bugünlere kadar gelmiş ve bilgi toplumlarında tamamen farklı boyutlarda görülmüştür (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011).

1.3. Girişimciliğin Önemi

Çağımızda şirketlerin, okulların, ülkelerin odak noktası olan girişimcilik etkisi; milyarlık seviyelere ulaşan sektör ve firmaların ilk ölçeği olan startupların oluşmasına kadar inen zamanların incelenmesine, ölçek haline getirilip pilot olarak uygulanmasına yol açan bir rüzgâr yaratmıştır. Ekonomileri harekete geçirebilen ana faktör; ihtiyaç, sermaye ve ürün üçlemesinden oluşan bir yapıda olduğu görünse de esasen ekonomik

döngüyü sağlayabilen girişimcilik ekonomik döngüye özgü faaliyet ve süreçlerin bütünüdür. Direkt ya da dolaylı yoldan kalkınma, yenilikçilik, inovasyon, istihdam bölümlerine etkisi olan girişimcilik terimi strateji belgelerinde ve kalkınma raporlarında olduğu gibi kurum ve üniversitelerin önemli alanları arasına da girmiştir. Girişimcilik ve girişimciliği etkileyen yenilikçilik algısı hem ekonomik hayatta hem de sosyal hayatta yeni yerini alarak merak düzeyinden erişim düzeyine doğru ilerleyen bir gelişim kaydetmiştir. Çağımızda ülkelerin büyüyen teknoloji ile küçülen dünyada ekonomik mana da var olabilmek, sürdürülebilir bir model ortaya çıkarmak ve rekabet ederek üstün olmayı sağlayabilmek amacı ile girişimcilik dünyasına özgü daha kapsamlı, etkili ve yenilikçi adımlar atmak için yollar aramaktadırlar. Bu sebepten dolayı ülkeler artık sürdürülebilir ve var olmak için büyüyüp, gelişip ekonomik faaliyet alanlarını çeşitlendirmeyi ve kalkınma araçlarını arayış içinde olmaları gerekir. Devletlerin dünyanın gelişim hızına eşdeğer olacak şekilde aynı hızı yakalaması ve kalkınarak büyümenin gerçekleşmesi için yenilikçi girişimcilerin sayısı olarak artırılması ve katma değerli ürün ve hizmetlerin meydana çıkarılması da çok önemlidir (Wood ve Stuart, 2005). Gelişmekte olan ülkelerde girişimcilik eylemleri hem çeşitli hem de sayıları oldukça fazladır. Gelişim aşamasında olan ülkeler arasında yer alan ülkemizde ki girişimcilik gücü az gelişmiş ülkelere göre yüksek sayılabilecektir (Sönmez ve Toksoy, 2014). Bu potansiyel, hem küresel girişimcilik endeksi bildirimimde hem de bölgesel ölçekte değerlendirmeye yer veren Avrupa inovasyon ve Girişimcilik Endeksi bildirimimde görülmektedir. Son dönemlerde özellikle üniversitelerde girişimciliğe ve yenilik süreçlerine dayalı bir yapı oluşturma amacıyla adımlar atılmıştır. Başlangıçta şirket içi girişimcilik etkinliklerinin hızlı ilerlediği görülse de özellikle istihdama yönelik kaliteli insan kaynağını gün yüzüne çıkarma ve beceri açığının gelişmesi derecesinde girişimcilik eğilimlerinin toplumun her kesiminde ve öncelikle genç kesimde artırılması ile ilgili bir arayış bulunmaktadır. Teknolojinin gelişim gösterme hızıyla bilgi, ürün, hizmet ve kaynaklara ulaşım basitleşerek kolaylaşmış olup, rekabet dolayısıyla birikime bağlı olarak know-how ve üretim hız kaydetmiştir. Firmalar ve bankalar dünyada ekonomik anlamda, sürdürülebilirlik anlamında söz sahibi olmak aynı zamanda rekabet edebilmek için bilgi ve inovasyon ekosistemi ile bilgi alışverişi yapmaya, ilişkilerini sağlamlaştırmaya çalışmaktadır. Bu nedenle büyümenin ve kalkınmanın yollarını

aramalarının önemli olduğu bilincine ulaşmış ve farklı adımlar atmaya, süreçler geliştirmeye çalışmaktadırlar. Girişimci kişi ve kurumların sayısının daha doğrusu analitik düşünebilen, yeniliğin peşinden giden, yaratıcı beşeri sermayenin arttırılması için uğraşan ve bu kaynakların çeşitli değerler ortaya koyarak ekonomide katma değer yaratılması düşünülmektedir. Girişimci kişi, iktisadi ve ekonomik faaliyeti yönetirken aynı zamanda rekabet edebilmek ve ayakta kalmayı başarabilmek için daha yaratıcı ve yenilikçi çözümlere yönelmek zorundadır (Polat, 2011). Bu durumdan hareketle girişimciyi ve girişimi daha akılcı, yaratıcı düşünen, yenilik arayan, üretim sağlayan ve verimliliği arttıran bir yapı için bir sistem kurgulanması ve bir plan dâhilinde yapması beklenilir. İnovasyonu bünyesinde barındıran ve buna bağlı olan girişimci ruhu yaratan kapsamlı bir kültürün ortaya çıkmasında çok önemli faktörlerden biri de ekonomik, insani ve gelişimsel olduğu kadar sürdürülebilirliğidir. Sürdürülebilirlik bağlamında sistematik bir çerçeve içinde sunulması, tekrarlanabilir, değiştirilebilen ve iyileştirilebilen bir süreç yaratmak bir zorunluluktur (Öztürk, 2021).Yükseköğretim kurumları, girişimciliğin performansı ve etkisinde sadece istatistiksel olarak değil, aynı zamanda niceliksel ve niteliksel olarak da öncülük etmektedir. Üniversite, başlangıçta yalnızca kurs/kurs bazında uygulanan adımları atarak girişimcilik atölyeleri oluşturmak için paydaşları, montörleri ve yatırımcıları içeren sürdürülebilir, disiplinler arası ve profesyonel bir program oluşturmaya çalışırlar. Günümüzde TTO, Teknopark Kuluçka Merkezleri ve atölyeler bu süreçleri oluşturmak, geliştirmek, kontrol etmek ve değerlendirmek için çeşitli yapılar kurmaya çalışmaktadır. Bu noktada Üniversitenin sunduğu hizmetlerin ekonomik ortamda ve toplumda önemli değişikliklere yol açması beklenmektedir. Ekosistemin inovasyon sürecindeki nihai disiplin olan girişimcilik, üniversiteler, özel eğitim kurumları, TTO'lar ve teknoloji parkları gibi insan sermayesi odaklı süreçlerin geliştirilmesinin hedeflere ulaşması ve göz ardı edilemeyecek çıktı ve faydalar elde etmesi umulmaktadır. . Çünkü inovasyonun kendisi değişim ve gelişme sağlama potansiyeline sahipken, bu inovasyonun tezahür etmesini ve sürdürülebilir bir model olmasını sağlayan girişimciliğdir. Bu nedenle bireyin yenilikçi ve üretken öz beceri ve fikirlerini somut ve tekrarlanabilir davranışlara dönüştürme adımı girişimciliğin temel eylemlerinden biridir. Bu doğrultuda eğitimler ekonomik büyüme ve kalkınmanın bir göstergesi olduğu için çok önemlidir, böylece yaratıcılığın analitik düşünebilen, problem

bulabilen ve çözebilen, risk alabilen yapıya sahip olması sağlanır (Uçar, 2021). Bu öğretim faaliyetlerinin girişimsel davranış ve çalışmalar kapsamında değerlendirme yapılmaması gerektiğini öğretimin; kişilerin bilgi beceri ve sosyal yaşantılarına yapacağı etkiyi düşünebilmek gerekir (Fillis, 2010). Bireysel bazda sektörel ve ulusal kalkınmaya baktığımızda, ekonomik hayatın gücü ve sürdürülebilirliği için girişimciliğin önemini göz önünde bulundurarak bir sistem içinde planlama yapılması gerektiğini görebiliriz. Bu kritik konuda eğitim kurumlarının, üniversitelerin ve kuruluşların bir süreç içerisinde girişimci, yenilikçi ve proaktif insan kaynakları geliştirmeleri beklenmektedir. Girişimciliğin gelişimi eğitimin yanı sıra çeşitli politika ve stratejiler gerektirir. Bu stratejileri Global Entrepreneurship Monitor-GEM 2016 raporunun aşağıdaki başlıklarında görebiliriz.

- Girişimciler için muhasebe ve vergi uygulamaları
- Girişimcilik eğitimi ve yaygınlaştırılması
- Fiziksel altyapı eksiklikleri

GEM 2016 raporuna göre ülkemizdeki startup ekosisteminin durumu bir takım başlıklar altında değerlendirildi. Ekosistemleri değerlendirmek ve ölçmek için tasarlanan bulgulara göre ülkemizde, muhasebe ve vergi uygulamaları, kamu politikası, eğitim kurumları tarafından verilen girişimcilik eğitimi, devlet destekli ve organize girişimcilik programları, stratejik ulusal pazarlar, sosyokültürel normlar ve bazı bölgelerde fiziksel altyapı gibi unsurlar açısından Asya kıtası ülkelerinin gerisinde kalırken, dinamikler, ulusal pazar, ekonomik, yasal ve ticari altyapı ve kurumsal finansman ihtiyaçları gibi ekosistem unsurları açısından iyi bir performans gösterdiği söylenebilir (Cansız vd., 2018). Sektörler ve pazarlar hakkında bilgisi olmayan ve sürdürülebilir sermayesi olmayan işletmelerin ömrü kısadır (Aydın, 2020).

1.4. Girişimciliğin Ekonomik ve Sosyal Gelişmedeki Rolü

Yaşadığımız toplumda rekabetin giderek küresel bir hal alması ve artış göstermesi, hızla gelişen ve geliştikçe değişen teknolojinin ekonomik yapıda değişimleri zorunlu kılması, bu yapılanma döneminde girişimcilere farklı bir bakış kazandırmıştır. Çağımızda olan bu değişimin, yenilik ve gelişim ile ilerleyecek olanları girişimcilerdir (Özkul ve Dulupçu, 2007). Girişimci, devletin büyümesinde en etkili rol oynayan

toplumsal katılımcılardan biridir. Bir ülkede girişimci oranındaki artış, ekonomik olarak gelişme ve toplumun rahatlaması anlamına gelmektedir. Bu durum aynı zamanda, ilerisi için istikrar ve ümit etmek demektir. Bu alanda yapılan araştırmalar, girişimciliğin ekonomideki büyüme oranına olumlu anlamda katkı sağladığını göstermektedir. Ekonominin büyüüp gelişmesiyle alakalı yaklaşımlar, ülkenin gelişebilmesi açısından girişimciliğin her zaman ön planda tutulmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Öte yandan, işsizlik oranındaki artış, potansiyel girişimcilik üzerinde pozitif anlamda etki eder ve bir ülkede girişimcilerin oranı yükselirse, çok sayıda istihdam çoğalabilir. Şayet pazara yeni şirketler katılırsa, artan işsizlik oranı düşüş yaşar ve ülkede çok sayıda, fırsatlar artabilir. Bu dönemde iktisat insanları, toplum bilimleriyle ilgilenenlerin ve politika yapanların birçoğu, girişimcinin toplumdaki önemini sahiplenmişlerdir. Girişimciler, yenilikçi düşünceleri uygulamaya koyarak ekonomik gelişmelerden mesul tutulmuşlardır. Bu fikirler; süreçlerin yeni olması, ürünlerin yeni olması, piyasanın yeni olması ve örgütteki yeniliği kapsamaktadır. Girişimciler tarafından başlatılan uygulamalarda ki bu yeni fikirler şirketlerin kuruluşlarını, müşterinin istediklerinin tatminini arttırmaktadır. Meydana getirilen bu firmalar, ekonomik büyümeye ve çalışan kesim için iş bulmaya yardımcı olmaktadır. Bu durumdan dolayı, ürün ve emek piyasasını ikaz ederek, girişimcilere ve ekonomiye sağladıkları katkıdan dolayı saygınlık görebilirler (Doğan, 2013).

1.4.1. Girişimcilik Çeşitleri

Girişimcilik, yaratıcı girişimcilik ve fırsatçı girişimcilik olmak üzere iki farklı durumda incelenir (Robert ve ark., 1989). Ancak piyasa koşulları ve yeni ekonomik gelişmeler nedeniyle bugün dünyada girişimcilik türleri artmaktadır. Bu durumda, konu ile ilgili kişilerin ve etkinlik türünün tesirli olduğu karşımıza çıkmaktadır (Tekin, 2009).

Literatürde; fırsat girişimciliği, orijinal (özgün) girişimcilik, yaratıcı girişimcilik, iç girişimcilik, girişimci girişimcilik, teknoloji girişimciliği ve çevre girişimciliği üzerinde durulmuştur.

1.4.1.1. Fırsat Girişimciliği

Mevcut pazardaki değişimlerin yarattığı imkan ve fırsatları gören ve doğabilecek potansiyel fırsatları değerlendiren, hedef pazara mal satmayı veya ürün sağlamayı amaçlayan bir girişimci olarak tanımlanmaktadır (Kaya, 2007).

Fırsat girişimciliği, girişimcilerin bu alanda ekonomik hareketlilik veya olası krizler açısından gerekli bilgi ve becerilere sahip olmasını gerektirir (Tunç, 2007).

1.4.1.2. Orijinal Girişimcilik

Girişimcilerin hayallerini ve hedeflerini ilk defa sıfırdan gerçekleştirmek için yaptıkları eylemler olarak tanımlanabilir (Ocakoğlu, 2009). Geleceğe yönelik bir yapıya sahiptir. Bu insanlar üretken, yenilikçi, kaşif, çok meraklı, mucit, aşırı maceracı ve hedef odaklı girişimcilerdir (Çevik, 2006). İlkel girişimcilerin nitelikleri şu şekilde sıralanabilir;

- Genel olarak geleceği düşünürler,
- Yeniliğe açık bir tutum,
- Aktif bir yaşam tarzı,
- Esnek ve hızlı davranış bu insanların temel ilkeleridir.
- İşleri, hayalleri, amaçları veya tutkuları ve eyleme geçmeleri bu kişilerin maddi çıkarlarından önce gelir (Ocakoğlu, 2009).

1.5. Yaratıcı Girişimcilik

Ayrıntıları düşünerek, yenilikçi fikir ve düşünceleri normal veya olağanüstü koşullarda uygulayarak en etkin şekilde kullanan bir girişimcidir. Bir buluş ya da meta üreten, normal ya da özel koşullar altında, ayrıntıları göz önünde bulundurarak, yenilikçi fikir ve nedenleri uygulayarak yenilikçi kaynakları ve fikirleri en etkin şekilde kullanan girişimcidir (Arıkan, 2004). Veya mevcut ürün ve hizmetleri yeni üretim yöntemleriyle, teknolojiyi de dikkate alarak, daha kaliteli ve daha düşük maliyetle piyasaya sunan girişimcidir (Kaya, 2007).

1.6. İç Girişimcilik

Aktif bir şirkette tipik bir girişimci rolünü oynar ve aynı zamanda çalışanlarını bu yönde hareket etmeye teşvik eder. Ticari girişimcilik olarak da bilinir. Şirketi mevcut durumdan daha iyi hale getirmeyi amaçlar. Şirket içinde yeni iş ve fikirlerin oluşmasını destekler (Naktiyok, 2004).

1.7. Teknoloji Girişimciliği

Bu girişimcilik modeli sanal ortamda iş yapan insanları açıklayan girişimci bir ruhtur. Sanal mağazalar açarak ve spor teknolojisini tanıtarak internette iş yapan girişimcilerdir (Salik, 2015).

1.8. Çevre Girişimciliği

Çevresel girişimcilik, özellikle atık malzemelerin değerlendirilmesi, geri dönüşüm ve çevreye zarar vermeyen doğal yapı uygulamalarının (organik tarım) geliştirilmesinde, hava ve su kirliliğini önlemek için ileri teknolojilerin geliştirilmesinde çok etkili yeni girişimcilik fırsatlarını tanımlar.

Bu çevre girişimcileri bir anlamda diğer insanların çöplerini veya atıklarını bu şekilde daha temiz ve daha yeni ürünlere dönüştürmektedir (Top, 2006)

1.9. Girişimci Özellikleri

Girişimcilerin yaratıcılığı ve yenilikçi nitelikleri topluma etkin bir şekilde yansır. Bu yaratıcı insanlar kişisel estetiğe, problem arama becerilerine, ruhsal hareketliliğe, öz eleştiriyeye ve yüksek derecede öz motivasyona sahiptir (Akpinar, 2009).

- Başarılı girişimciler aşağıdaki özelliklere sahiptir (Yılmaz ve Sünbül, 2009);
- Son derece ikna edici,
- İş için tutku, kararlılık ve azim sahibi olmak,
- Cesaret,
- Kendini ifade edebilme,
- Davranış esnekliği,

- Kişisel sorumluluk almak ve vizyon sahibi olmak,
- Çalışmaya istekli,
- Yüksek hayal gücü,
- Takım olarak çalışabilme,
- Yüksek sempati ve güvenilirlik,
- İleriyi gören,
- Çalışma coşkusu yüksek,
- Yaratıcı düşünme yeteneği,
- Değişime açık olmak.

Girişimci ruhlu bir bireyin en önemli özelliği cesaretli olmasıdır. Cesaret girişimciliğin tabanıdır. Girişimcilikte oluşabilecek tüm riskleri göz önünde bulundurması önemlidir. Girişimci bireyin kendi aklını kullanması, kendi kararlarını verebiliyor olması çok önemlidir. Girişim yapmayı düşünen birey, teknolojinin getirdiği yeniliklere açık olmalı ve bu yenilikleri kabul etmelidir. Belirtilen bu durumlara ayak uydurmak ve gerçekleştirmek girişimciliğin tabanında varolan riskler yüzünden zorlaşmaktadır. Günümüzdeki girişimci kişilere dikkat ettiğimizde sahip oldukları bilgi ve deneyimleri kullanabilmektedirler. Sadece girişimci ruhu olan bireyler başarıyı yakalamak için her türlü yolu deneyebilirler. Girişimci birey, kimsenin cesaret edemediği iş fırsatlarını görerek, gerekli olan bütün imkânları sağlayarak bu durumdan yeni bir fırsat yaratabilir ve bu fırsatı başarıya dönüştürebilmek için tüm faaliyetlerde büyük rol alır (Titrek, 2019). Koh (1996)'un düşüncelerini incelediğimiz zaman, girişimciliğin en temelinde; İş takibi, başarılı olma, yüksek oranda risk alma, belirsizlik durumlarında moralini bozmama, yenilikçilik ve özgüven ihtiyacıdır. Buna göre girişimci; İş alanındaki fırsatları takip etmek, gelişmeleri incelemek, fırsatları iş fikirlerine dönüştürmek, riskleri analiz etmek, gerektiğinde eldeki tüm kaynakları seferber etmek, mevcut kaynakları en iyi şekilde kullanmak, işletmenin kâr-zarar durumunu başarılı bir şekilde yönetmek. Cesurca hareket eden, rekabetçi pazarda adından söz ettiren ve kendilerini sürekli yenileyen çalışkan insanlardır (Tekin, 2005). Aynı zamanda Özdevecioğlu ve

Cingöz'ün (2009) düşüncelerine dikkat ettiğimizde girişimci tanımı; yeni durumlarda çıkan ihtiyaçlara dikkat eden, çalışma arkadaşları için risk alabilen, yeni işler yapmak için uğraş veren, parasal anlamda kazanmayı hedefleyen ve bu bağlamda hareket eden kişilerdir. Marangoz (2008) girişimci kişinin özelliklerini şöyle anlatmaktadır;

Kararlı olma, sadık olma ve çaba gösterme: Girişimci olan kişinin içinde olduğu iş çevresinde başarıyı yakalayabilmesi için bürokrat bir kişi olması, sosyal olarak engelin olmaması gerekir. Eksik olan ihtiyaçları görmek ve iyileştirmek sadık olup kararlarını uymak ve çaba göstermek demektir. İşine bağlı olan girişimciler, stres yönetimini iyi yapar ve sorun olduğunda kolayca üstesinden gelebilirler.

Başarma İsteği: Başarı isteği olan kişinin özgüveni vardır ve kriz anında rol almaktan haz alır. Etrafında bulunan fırsatları etkin olarak araştırmaktan keyif alır ve yaptığı her işi en iyi şekilde gösterebilmek için çalışır.

Fırsat Yönelimi: Girişimci bireyler, diğer bireylerin göremediği ve kaçırdığı fırsatları görür ve bu fırsatları doğru şekilde kullanabilir.

İç Denetim Odağı: Girişimci bir eylem oluşturma ile iç denetim odağı birbirleriyle aynı oranda ilişkilidir. Bu durumun nedeni; iç denetim odaklı bireylerin girişimci bireyler gibi yeniliğe açık olan kişiler olmasındandır.

Belirsizliğe Karşı Tolerans: Çağımızda karışık çevre durumlarına karşı tolerans göstermek girişimci olan bireyin yeniliklere açık olması ve yaratıcı fikirler sunmasına imkân verir. Girişimsel performansına iyi yönde etki eder.

Risk Almak: Girişimci bireyleri ilgilendiren en büyük faktörlerden biride risk alabilme cesaretidir. Bu durum başarılı olmayı ileri derecede etkilemektedir. Cesaretli biri olmak, risk faktörlerini göz önünde bulundurmak başarıyı yakalayan bir bireyin yenilikler oluşturma isteği kadar başarıyı yakalayabilmesi içinde çok önemlidir.

Yenilik ve Yaratıcılık: Girişimci, gerçek yenilikler yaratır, yeni düşünceler bulur ve bu düşünceleri en iyi şekilde uygular.

İyimser Olma: İyimser olmak, başarıyı yakalamak için önemli bir unsurdur. Fırsatlar ve faydaları üstünden dikkatli olmayı sağlayan ve mücadele edebilme özelliğine sahip olan, çabalamaktan keyif alan, iyi düşünceye sahip olma şeklindedir.

Lider Olmak: Liderlerin en büyük özellikleri girdiği işte rekabet edecek birşey arama, organizasyonları inceleme, eksik olan durumları tamamlayabilme, olumsuz durumları olumlu hale dönüştürme, ikna kabiliyetinin yüksek olması, stres anlarını kontrol edip yön belirleyici olmaktır.

Kendi Geleceğine Yön Verebilmek: Girişimci birey kendi sergilediği tutum ve davranışların onu olumlu ya da olumsuz hangi yönde etkileyeceğini iyi bilir.

1.9.1. Spor ve Girişimcilik

Ratten (2010), spor ile ilgili girişimcilik teorisinin gelişimi üzerine yaptığı araştırmasında, değişiklik gösteren gereksinimler ve inovasyon ele alındığında sporun girişimcilikte önemli unsurlarından bir tanesi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Spor girişimciliğinin, girişimcilik literatüründe nasıl işlendiğini ve organizasyondaki deneyimi anlamamızda yol gösterir. Genel başarımlarını ileriye taşıyabilmeleri için spor ile ilgilenen kurumlar girişimciliğe; ortaklaşa, toplum odaklı ve taktiksel bir şekilde yaklaşmalıdır. Spor girişimcileri yalnızca büyük spor kuruluşlarının maliklerini ele almaz. Spor piyasasının büyüklü küçüklü ölçekleri olan yan kuruluşların çeşitliliğine de ihtiyacı vardır.

Kendini geliştirmekte başarılı olan şirketler spor ile işbirliği içerisindedir. Spor yapan girişimciler çok yönlü çalışır. Spor, birçok alanla ilgilidir durum böyle olunca bu alandaki kurumlarla sürekli etkileşim halindedirler. Lig, sağlık, eşya, bilet satış yeri gibi şirketlerle iletişim kurarlar. Durum böyle olduğunda spor girişimciliğinin ekonomiye destek sağlayacağı ortadadır (Mülhim, 2019). Spor merkezlerinin spor alt yapılı girişimcilik tanımı ile yakından ilişkisinin var olduğu varsayıldığında; The Sports Journal şöyle belirtmiştir; Spor ile ilgilenen girişimci, organize eden, oluşabilecek tüm riskleri göz önünde bulundurarak bu durumun sonuçlarını kabul eden kişidir. Dünyaya baktığımızda düzenlenen Spor organizasyonları girişimciliğin gelişim göstermesinde çok büyük bir rol oynamaktadır (Ratten, 2010). Girişimciliğin çoğu alanında görüldüğü gibi spor alt yapılı girişimcilikte de risk faktörü çok önemlidir. Oluşabilecek bütün riskleri göz önüne alan girişimci, gerçekleştirdiği yeni durumlarla girişimciliğini devam ettirmelidir. Ekonomik alanda ilerlemeye katkı sağlayacağından toplumun her kesimine faydası olacaktır (Mülhim, 2019).

1.9.2. Eleştirel Düşünme

Hızla gelişen çağımızda bilginin önemi her geçen gün artmaktadır. Bu süreçte pasif öğrenci modelinin yerini aktif öğrenci modeli almıştır. Bilgi işleme sürecinde öğrenciler, bilgi işlemeye katılan öğrencilerin düşünme biçimlerinin kendi düşünme biçimlerinin yerini aldığı sorgulamadan, öğretmenler tarafından sağlanan bilgileri doğrudan kabul ederler. Bireylerin bilgi işleme sürecinde çeşitli beceriler kazanmaları gerekmektedir. Bu becerilerden biri de eleştirel düşünme yeteneğidir. Eleştirel düşünme becerilerini kazanmış ve bu becerileri kullanabilen kişiler yetiştirmeyi amaçlar. Eleştirinin birçok tanımı vardır. Eleştiri, bir konuyu doğru ve yanlış mı diye ele alarak kontrol etmektir. Bir sanat eserini bir bütün olarak incelemek, yorumlamak ve eserin anlaşılmasını sağlamak amacı ile yazılan yazı türüdür. Bilgi tabanının ve doğruluğunun incelenmesi ve yargılanmasıdır (TDK, 1983). Eleştirel düşünme çoğu sosyal içerikli terimlerde de olduğu gibi, kişilerin üzerinde akıl yürütmesi gereken bir terim olarak önümüze gelmektedir. Bu nedenle boyutlar ve kapsam açısından farklılık göstermektedir. Eleştirel düşünme terimini belirgin bir biçimde anlatabilmek için çok fazla yol vardır, aynı zengin ve değerli bir terimin anlamını dile getirmek için çok fazla yolun vardır. Eleştirel düşünmenin başladığı dönemdeki tanımlamasına bakacak olursak; eleştirel düşünme, düşünceyi daha pozitif bir şekle çevirmeyi, düşünmeyi düşünme sanatı olarak düşünebiliriz. Bu durumda düşünürsek genellikle eleştirel düşünmenin üç ana başlığı vardır. Bu başlıklar; Düşünceyi analiz etme, Düşünceyi değerlendirme ve iletme'dir. (Paul and Elder, 2013). Watson ve Glasser (1964) araştırmasında, eleştirel düşünmeyi sorunları çözüme ulaştırma, sorgulayabilme yeteneği, araştırma yapma ve bu durumu değerlendirme gibi yetilere sahip olma olarak geniş bir çevrede ele alıp bu alana katkısını sağlamıştır. Ayriyetten hem maharet hemde davranış olarak 5 boyutta ele almıştır. Bu boyutlar;

- Problemleri halledebilme
- Problemin çözümlenmesi için bilgi sunma
- Düşünölmüş veya düşünölmemiş varsayımları öne çıkarma
- Konu ile ilgili ve sonuç belirleyecek varsayımları toplama ve incelemek
- Sağlıklı sonuçları ortaya çıkarma ve bu sonuçların geçerli olduğunu münakaşa etmek olarak ele almıştır.

Genel hatlarıyla eleştirel düşünme ile ilgili sürece ve tanımlamalara baktığımızda apayrı strateji ve yaklaşımların öne çıktığını görebiliriz. Bu sonuçlara bakıp düşünürsek bazı çalışmaların sonuç kısmında aynı noktaya gelmek mümkündür. Düşünme becerisi bilgiyi kavrayabilme, uygulamaya koyabilme, araştırmak gibi karışık ve bütün bir gelişim ortamını ele almaktadır (Doğanay ve Ünal, 2006).

1.10. Eleştirel Düşünme Tarihçesi

Eleştirel sözcüğünün İngilizcede olan karşılığı 'critical', değerlendirme, yargılama, fark gözetme anlamlarını belirten yunanca 'kritikos' teriminden oluşturulmuş, Latinceye 'criticus' olarak geçirilmiş ve bu yollarla diğer dillere geçmiştir. Eleştirme, bir şeyi olumlu ya da olumsuz yanları ile değerlendirme anlamını kapsar. Eleştirel düşünme terimi Sokrates'e kadar gider (Kaya, 1997). Ennis'e (1985) göre 'eleştirel düşünme; ne yapacağımız veya neye inanacağımız ile ilişkili kararlar vermeye odaklanmış yansıtıcı ve mantıklı düşünme biçimidir. Bu tanımında Ennis; varsayımları, soruları, alternatif çözümleri ve deney planlamalarını çözmekte dâhil olmak üzere yaratıcı aktiviteler olduğunu özellikle belirtmiştir. Ennis, neye inanılacağı yâda ne yapılacağına karar verebilmenin kolay bir eylem olduğu için eleştirel düşünmenin eş zamanlı olarak pratik bir aktivite olduğunun da altını çizmektedir. Eleştirel düşünmenin ilk tanımlandığı dönemlerde mantıklı ve akıla dayalı düşünme olarak anlaşılmış iken daha sonraları daha büyük bir içerik ve etki alanında tanımlanmıştır (Kaya, 1997). American Psychological Association (APA) tarafından Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'dan 46 teorisyenle yapılan 1990 tarihli bir çalışmada, eleştirel düşünmenin disiplinler arası bir tanımını geliştirmek için eleştirel düşünme "bireyin ne yapacağına ve neye inanacağına karar verebilmesi için çözümler bulabilmesi, değerlendirmeye yönelik akıllı yargılarda bulunabilmesi ve bu yargıları anlatabilmesi' olarak tanımlar. APA'ya göre, analiz etme, yorumlama, akıl yürütme, yorumlama, değerlendirme ve kendi mantığını takip etme ve düzeltme bilişsel becerileri eleştirel düşünmenin merkezinde yer alır (Facione, 2000). Önyargılı varsayımları kabul etmek veya test etmek için eleştirel düşünme; belirlemek, incelemek, yorumlamak, değerlendirmek, muhakeme etmek ve belirsizliği yansıtmak; pozisyonları sorgulama, netleştirme, ifade etme ve gerekçelendirme ve bilinçli yargılar ile kararlar verme yeteneği olarak tanımlanır. (Halpern, 1998; Paul ve Elder, 2001).

Epstein'a (1999) göre eleştirel düşünme, çok fazla bilgi ve çok fazla insanın bizi ikna etmeye çalıştığı dünyaya karşı bir savunmadır biçimidir. Eleştirel düşünme yeteneği, bireyi doğrulanmamış iddialar ve fikirler arasında kafasının karışmasından ve bocalamaktan kurtarır. Paul ve Elder (2013) toplumun ihtiyaç ve hedeflerinin sürekli arttığına ve bu ihtiyaç ve hedeflerin bilinçli düzeyde farkındalığının eleştirel düşünme alanına girdiğine dikkat çekmiştir. Semerci'ye (2000) göre eleştirel düşünme, diğer düşünme türlerinden farklı olarak, karşıt durum veya fikirleri değerlendirmeyi amaçlar. Eleştiri, önemli veya önemsiz noktaları belirleyerek uyarılara anlam vermede önemli bir rol oynar. Demirci'ye göre (Kaya, 1997'nin tanımladığı gibi), eleştirel düşünür, ortaya atılan bir iddiayı kabul etmeden önce geçerliliğini ve doğruluğunu sorgulayabilen kişidir. Eleştirel düşünme, kanıt ve iddiaların ayrıntılı bir değerlendirmesinden sonra bir durumun tüm bölümlerini göz önünde bulundurmaya ve nesnel sonuçlar çıkarmak için etkili mantıksal yöntemler kullanmayı gerektirir. Eleştirel düşünme, gerçekleri ve olayları analiz etmek, çıkarımlarda bulunmak, yargı ve değerlendirmelerde bulunmak, karar vermek ve problem çözmek için tümdengelim ve tümevarım akıl yürütmenin kullanımını içerir (Lai, 2011). Belirli bir konu üzerinde eleştirel düşünmeyi geliştirmek için alana özgü bilgilerin gerekli olduğu, ancak geliştirmeyi ilerletmek için yeterli olmadığı söylenmektedir. Literatürde eleştirel düşünme becerilerinin ortaya çıkması için çeşitli gereksinimlerin olduğu vurgulanmıştır. Bu şekilde eleştirel düşünme, bilişsel beceri ve eğilimleri içeren bir düşünme biçimi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu eğilimler, en çok vurgulanan eleştirel düşünme stillerini ortaya çıkaracak tutum ve davranış kalıpları olarak değerlendirilmiştir. Bu eğilimlerin zihinsel tutumlar veya alışkanlıklar olarak görülebileceği, açıklık ve tarafsızlık, merak, esneklik, rasyonel sebepler arama eğilimi, bilgilenme arzusu, farklı bakış açılarına sahip olma istekliliği ve saygıyı içerdiği söylenmektedir. Eleştirel düşünmenin genel ve alana özgü yönleri vardır. Ampirik araştırmalar, insanların eleştirel düşünme becerilerini erken yaşta geliştirmeye başlayabileceğini göstermektedir. Teoride, yetişkinler çoğu zaman yetersiz muhakeme gösterse de, tüm insanlar eleştirel düşünmeyi öğrenebilir (Lai, 2011). Seferoğlu ve Akbıyık (2006), bireylerin eleştirel düşünme becerilerine sahip olmaları aynı zamanda eleştirel düşünme ve karar verme becerilerini karşılaştıkları karmaşık sosyal sorunları çözmek için kullanmaları nedeniyle demokratik toplumlar için eleştirel düşünmenin

önemli olduğunu vurgulamaktadır. Paul'e (1984) göre, bir toplumda eleştirel düşünme alışkanlığı normal sayılabilecek düzeydeyse, o toplumun tüm geleneklerine nüfuz edecektir. Çünkü eleştirel düşünme alışkanlığı hayatın problemlerini çözmenin bir yoludur. Paul ayrıca eleştirel düşünme bağlamında diyalektik yaklaşımın ne kadar önemli olduğunu vurgular. Diyalektik olarak akıl yürütme yeteneği olmadan öğrencilerin entelektüel, duygusal ve ahlaki olarak eksik olduğuna dikkat çekmektedir. Bilişsel psikolojinin ve problem çözme teorisyenlerinin teknik problemlerin mantıksal ve diyalektik yönlerini vurgulama konusundaki yetersizliklerini yaklaşımlarının bir zayıflığı olarak görmektedir. Farklılıkları anlamadan önce tüm problemleri teknik problemlere indirgeme ve tüm bilgi ve problemleri algoritmadan ziyade program olarak değerlendirme eğilimini eleştirir. Paul, eleştirel düşünmedeki diyalektiğin, özellikle prosedürlerden ziyade ilkelerin rehberliğinde hareket etme yeteneğine sahip olduğuna işaret eder. Paul (1984), eleştirel düşünürün kendi düşünme biçimini hakkında da eleştirel düşündüğünü ve bu yaklaşımın onun eleştirel düşünmesini etkilediğine işaret etmiştir. Chaffey'e (1994) göre eleştirel düşünme, karar verme ve problem çözme üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Eleştirel düşünenler etraflarında olup bitenler hakkında analitik yorumlar yapabilir ve sorunları çözmek için yapıcı alternatifler bulabilirler. Bu yapıcı analiz sistemi ile bireyler, sorunları belirleme, amaca yönelik araştırma başlatma, karar vermek ve sorunları çözmek için geriye dönük analiz yapmak için etkili bir yola sahip olur. Wen (Vural ve Kutlu, 2004'te olduğu gibi) eleştirel düşünmenin sınırlı bir tanımı olduğuna işaret ederek, eleştirel düşünmenin mekanik kademeli mantıksal bir uygulama olarak görülmekten çok daha geniş bir bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Wen eleştirel düşünmenin, bağımsız kişilik, bilişsel sorgulama etkinlikleri yanı sıra yansıtma ve yeniden düzenleme gibi bilişsel uygulamalarla da karakterize edilen, rasyonel yaşama katkıda bulunan özel bir düşünme biçimi olduğuna inanmaktadır. Kendi çalışmasında belirttiği üzere Kökdemir'e (2003) göre eleştirel düşünme süreçleri aşağıdakileri becerileri içerir:

- Kanıtlanmış gerçekler ile ileri sürülen iddialar arasındaki farkı ayırt edebilme,
- Elde edilen bilgi kaynaklarının ne derecede güvenilir olduğunu test edebilme,

- Kanıtlardan alakası olmayan bilgileri çıkarabilme,
- Önyargıların ve bilişsel yanılığın farkında olabilme,
- Tutarsız olan yargıların farkında olabilme,
- Geçerli sorular sorabilme,
- Sözlü ve yazılı dili etkili bir şekilde kullanma becerisi
- Bireyin düşüncelerinin farkına vardığı üstbiliş ve Benzerlikler var. Bu beceriler aynı zamanda eleştirel düşünme eğitiminin de temelini oluşturur.

Eleştirel düşünme, kişinin hem kendi hem de başkalarının fikirlerini dikkate alması daha iyi bir anlayış sağlar. Bu düşünme biçimi, düşünceleri yorumlama yeteneğimizi de geliştirebilir ve bireyin yaşamında aktif, psiko-sistemik, çok işlevli bir bilişsel süreç olarak da tanımlanır (Kökdemir, 2003). Literatürde eleştirel düşünmenin tanımlarında genellikle öne çıkan noktalarda; eleştirel düşünmenin üst düzey bir düşünme biçimi olarak kabul edildiğine inanılırken, eğitim yoluyla edinilmesinin mümkün ve gerekli olduğu vurgulanmaktadır. Eleştirel düşünmenin özellikle eğitilmiş bireylerde gelişmesi beklenir ve sıklıkla bireylerde aranan bir özellik haline gelmesi olarak tanımlandığı ve akademik başarı için önemli, gerekli ve destekleyici bir özelliği olarak tanımlandığı görülmektedir. Eleştirel düşünmenin, araştırma ve tanımlamada, sadece akademik alanlarda değil, çağdaş demokratik ve birbirine bağlı toplumlarda da etkin bir şekilde edinilmesi ve kullanılması gereken bir unsur olarak görüldüğü ve değer verildiği görülmektedir (Ennis, 1996; Facione, 2016; Halpern, 2013; Ten Dam & Volman, 2004). Bu tanımlarda eleştirel düşünmenin sadece uygulanan mantıksal işlemler zinciri, farklı düşünme yetenekleri, kalıplardan kurtulma yolları, kişilik özellikleri ve zihin alışkanlıkları zinciri olarak görülmemesi gerektiği de vurgulanmaktadır. Tanımın odağı göz önüne alındığında, eleştirel düşünme, karar verme ve problem çözme gibi bilişsel süreçlerin yanı sıra şüphe, akıl yürütme, kanıt gibi duygusal özellikleri içeren rasyonel, mantıklı ve yansıtıcı bir düşünme tarzı olarak düşünülebilir. Bu düşünme biçiminin uygulanmasında bireyin sahip olduğu eleştirel düşünmeye yönelik eğiliminin olması önemli rol oynamaktadır. Özellikle Epstein'in (1999), eleştirel düşünme eğilimi için üstüne bastığı; karmaşık dünya ve daha da fazla karmaşıklaşan problemlerle çevrelenen modern dünya insanının kendini çeviren

karmaşadan, çıkmazlardan ve problemlerden kurtulabilme yolları olarak sunulan bakış açısı eleştirel düşünme eğiliminin sadece problemleri çözmeye, başarılı olma, en doğruyu düşünme, mantıklı hareketler etme gibi kısıtlı yaklaşımlardan ziyade bu düşünme şeklinin kişinin yaşamına ve kendisinin oluşturduğu değişimlere daha geniş bir çerçeveden bakabileceği bir bakış açısı geliştirebileceği, çözümlenme ve yaratıcı düşünceler üretebileceğini belirtmesi bakımından oldukça önemlidir.

1.10.1. Eleştirel Düşünme Becerileri

Bireylerin dinlediklerini ve okuduklarını eleştirel olarak değerlendirebilmeleri için bazı becerilere ihtiyaçları vardır. Bu becerilerin yerinde ve zamanında kullanılması gerekmektedir (Browne ve Keeley, 2006). Eleştirel düşünme becerilerinin kazanılması kolay değildir. Eleştirel düşünme becerileri de fiziksel beceriler gibi öğrenilmelidir. Bireyler ciddi bir egzersiz olarak kabul edilen şeylerle eleştirel düşünmeyi öğrenebilirler (Browne ve Keeley, 2006). Watson ve Glasser (1964) tarafından eleştirel düşünme becerilerinin tanımında; problemi, çözümlerine uygun alternatifleri belirleme, çözüm için akıl yürütme ve değerlendirme olarak tanımlanmıştır (Kurnaz, 2013).

1.10.2. Eleştirel Düşünme Özellikleri

Eleştirel düşünen insanlar farklı yönlerden olayları ele alan bir bakış açısına sahip olmalıdır. Bu kişiler sadece başkalarının fikirlerini dikkate almamalı, kendi bilgi ve becerilerini de dikkate alarak karar vermelidir (Marple, 2002). Eleştirel düşünmek, kaynağın doğruluğunu araştırmak, doğru bilgiyi elde etmek ve elde edilen bilgileri değerlendirmek, aynı zamanda sağlıklı kararlar vermek için önyargısız sorgulama yapabilmektir (Şentürk, 2009).

Ennis (1987), eleştirel düşünce hususlarını alttaki gibi tanımlar;

- Problemlerin özgün ve net anlatımlarını arama
- Sebeplerini araştırma
- Yeteri kadar bilgi ve birikime vasıl olmak
- Güvenilir kaynaklardan bilgi edinme ve gönderme yapma
- Başka alternatifleri bulma

- Farklı bakış açılarına açık olma

McKnown (1997) ise eleştirel düşüncenin maddelerini alttaki gibi değerlendirmiştir;

- Eleştirel düşünce gerçek ve sağlam kanıtlarla ilgili olmalı
- Eleştirel düşünme ayrıntılı ve yoğun düşünceyi gerekli kılar.
- Eleştirel düşünme konsantrasyon gerektirir.

1.11. Eleştirel Düşünen Bireylerin Özellikleri

Eleştirel düşünme yetisine sahip bireyler karşılıklarına çıkan durumlara farklı noktalardan bakabilmeli, diğer bireylerin fikirlerinin farkında olmalı ve karşısına çıkan olayları sorgulama yapmadan, olaylar arasındaki bağlantıyı analiz etmelidir. Rastgele bir konuda ortaya çıkan iddiaların güvenilirliğini test etmeli, çelişki ve tutarsızlık var ise yakalayabilmelidir. Eleştirel düşünebilen bir kişi doğru gözlem ve çıkarımlarda bulunabilmelidir. Bu tür bireyler; tümevarım ve tümdengelimle yargılarda bulunabilen, verilerin doğruluğunu test edebilen ve tartışmada kanıtları tespit edebilen bireylerdir (Deniz, 2009). Cüceloğlu (1998), bireylerin eleştirel düşünme becerilerini uygulamaya koyabilmeleri için üç adım olduğu vurgulamıştır. Bunlar:

- Bireyler düşünme sürecinin farkında olmalıdır. Düşünce sürecinin farkında olmalı ve kontrol edilemez bir yöntem değil, bilinçli olarak yönlendirmelidirler.
- Bireyler başkalarının düşünce süreçlerini kontrol edebilmelidir. Başkalarının düşünce süreçlerini inceleyebilen bireyler, kendi düşüncelerini başkalarınınkilerle karşılaştırabilir.
- Bireyler öğrendikleri bilgileri günlük yaşamlarında kullanmalıdır. Eleştirel düşünme becerileri pratik yapmadan geliştirilemez.

Amerikan Felsefeciler Birliği eleştirel düşünen kişilerin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır;

- Sürekli araştırma yaparlar.
- Sürekli neden ararlar.
- Açık görüşlüdürler.
- Önyargılı davranış sergilemezler.
- Mütevazı bir kişiliğe sahiptirler.

- Konular ile ilgili kesin bir görüş içindedirler.
- Ölçütleri kullanırken mantıklı yaklaşım sergilerler.
- Değerlendirme yaparken adil davranırlar
- Kişisel önyargıları ile yüzleşirken dürüst davranırlar.
- Karışık olaylarda düzenlidirler.
- Konuları tekrar gözden geçirmeyi isterler.
- Kusursuz sonuçlara ulaşmak için ısrarlı bir tutum sergilerler (Facione, 1996, akt. Soğukpınar, 2017).

Özetle, eleştirel düşünme becerisi bulunan bir kişiler herhangi bir olay veya problemle karşılaştığında bilimsel, çözümleyici ve sorgulayıcı davranırlar. Eleştirel düşünme yeteneği olmayan kişiler ise problemler ile ilgili bir çözüme ulaşamazlar ve karşılaştıkları fikirleri hemen kabul edecek ya da hemen reddedeceklerdir. Bu duruma ek olarak, eleştirel düşünme yeteneği olan bir kişi, eleştirel düşünmenin en önemli faktörlerinden biri olan problem çözme tekniğini de kullanır. Eleştirel düşünme becerisine sahip olmayan kişiler ise, bir sorun ya da olayla karşılaştıklarında genelde peşin hükümlüdür ve olayı olduğu gibi kabul eder. Sorgulama yapmaz direkt olarak doğruluğuna inanır veya direkt olarak karşı çıkar (Özdemir, 2006).

1.12. Eleştirel Düşünmenin Boyutları

Eleştirel düşünme ile ilgili araştırma yapan kişilerin birçok görüşü bulunmaktadır. Demirel (1999) eleştirel düşünmeyi beş ana başlıkta ele almıştır;

Tutarlılık: Eleştirel düşünen bir birey, fikirlerin içindeki farklılıkları silebilmelidir.

Birleştirme: Eleştirel düşünen bir birey düşünmenin diğer boyutlarından da fayda sağlamalıdır.

Uygulanabilirlik: Eleştirel düşünen bir birey anladığı konuları birbiri ile harmanlayarak farklı bir şekilde uyarılama yapmalıdır.

Yeterlilik: Eleştirel düşünen bir birey deneyimlerini ve ortaya çıkan sonuçları sağlam şekilde uygulamaya koymalıdır.

İletişim Kurabilme: Eleştirel düşünen bir birey, fikirlerini tek bir bütünde toplayıp ve sonucunda anladıklarını çevresine iyi bir şekilde aktarabilmelidir. Watson ve Glasser'e (1964) göre eleştirel düşünme boyutları 5 adettir. Bu boyutlar;

- Problemi saptamak
- Problemi çözümleyebilmek için bilgileri derlemek ve bu bilgiler arasından seçim yapmak
- Pozitif veya negatif hipotezleri bilmek
- Sonucu belirleyecek hipotezlerde bulunmak
- Geçerli sonuçları kararlaştırma ve geçerli mi değil mi tartışma (Watson ve Glasser 1964 akt. Gülveren 2007).

1.13. Eleştirel Düşünme Eğitimi

Eleştirel düşünmenin ne olduğu ve eleştirel düşünmenin nasıl öğretileceği sorusunun başlangıcı, Platon'un bir şeyi bildiğini iddia etmeden önce bir şeyi anlayabilecek konumda olmaya özen gösteren ve kişinin bir konu hakkında düşüncelerini dile getirmeden önce neleri bilip neleri bilmediğini araştırılması gerektiğine değinen Sokratik konuşmalardaki gerçek bilgi arayışına kadar geriye gidebilir (Gündoğdu, 2009). Düşünmek insanın en temel yeteneğidir; doğayı inceler, kendisi ve doğa için anlam yaratmaya çalışır. Temel işlevi insanların düşünme yeteneğini geliştirmek ve korumak olan kurum kuşkusuz bir eğitim kurumudur (Beydağ ve Arslan, 2009).

Ancak, son zamanlarda hızla "pozitivist paradigma'nın yerini alan "yorum paradigması", bilgiyi artık nesnel olarak değil, insan bilincinde yapılanmış bir olgu olarak görmektedir. Bu sebeple, öğretim programlarında eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesi gerekli bir hale gelmiştir. Yaşadığımız bu evrende gerçekleri çok yönlü anlamak, çağdaş kişilerin eleştirel düşünme eğilimine duyduğu ihtiyacın desteklenmesine ilişkin çabaları arttırmıştır (Gürol, 2009).

Eleştirel düşünme eğitimi zamanla kazanılabilecek bir eğitimidir. Bu zaman alan ve uzun süreleri kapsayan bir etkinlik serisidir. Ailede ebeveynler, okulda eğitimciler, hayatın tüm evrelerinde kültürün bir bölümü olarak bu maharetler kazanılıp ve gelişim

yönünden desteklenmesine katkı sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir. Bu özelliklerin kazanılabilmesi için kişiler öncelikle model olmalı. Kişiler ağızımızdan çıkandan çok yaptığımız işlerden etkilenirler (Seferoğlu, 2006). Ebeveynler ile eğitimcilerle önemli derecede sorumluluk düşmektedir. Gençlerimizin yerine düşünmeyip, kendilerinin düşünmesine izin vermeliyiz. Düşünmeyi öğretip, nasıl düşüneceklerine empoze etmeliyiz ve bu bilinç ile hareket etmeliyiz. Ayrıca doğru sorular sorabilme yeteneği de kazandırmalıyız (Bilen, 2014). Sönmez (1993)'e göre eleştirel düşünüp bu bağlamda bakabilme becerisi sadece anlatım ile öğretilemez. Hedefe göre çalışma yapma, araştırabilme, tam anlamıyla öğrenebilme modeli, örnek olay yöntemi, betimleme teknikler öğretilmelidir. Bu maharetler en üst seviyede zihinsel ve yetenek becerisi gerektirir. Ayrıca bu süreçte diyalektik, analogiler vb. akıl yürütme süreci de aktif olarak dâhil edilebilir. Başka bir açıdan bakan Uysal (1998)'e göre, tartışma yöntemlerinin anlatım yöntemine göre daha etkili olduğu düşünülmektedir. Uysal'a göre okuldaki tartışmalarda bazı noktalara dikkatli bakılması, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin pozitif şekilde artmasına neden olacaktır. Öğrencilere zor sorular soran, verilen cevapların araştırmalarla desteklenmesini isteyen eğitimciler, öğrencilerinin eleştirel bakışlarını ve eleştirel düşünme becerisi kazanmalarında büyük rol oynarlar. Bütün bu olayların gerçek olabilmesi, eğitim ortamlarının hazır bulundurulması ve programlanmasına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle öğrenme-öğretme zamanı içinde öğrenmeler güç kaynağı şeklindedir. Bu alanlar öğrenmenin olduğu alanlar olarak kabul görecektir. Bu alanların belirlenen amaçlara, öğrenciye ve konuya yönelik olması öğrenme alanlarının etkili ve işlevselliğini doğru şekilde etkiler (Barell, 1985). Eğitimcilerin eleştirel düşünme öğretimine göre eğitim durumlarını belirtmeleri şu durumlara bağlıdır;

- Öğrenciler birbirlerini tanımalıdır.
- Öğrencilerin yalnızca öğretmenle değil karşılarındaki diğer öğrencilerle etkileşim halinde olacağı ağlar kurulmalıdır.
- Öğrencilere düşünme becerisinin önemi ve neden öğrenmeleri gerektiğinin açıklanması.
- Öğrencilere kendilerini ifade edebilecek kadar zamanın sunulması.
- Eleştirel düşünme öğretimi sırasında öğretimin etkin şekilde rol alması.

- Öğrencileri soru sormaya yönlendirme.
- Hangi düşünme becerilerini kullandıklarını sorma
- Bu düşünme becerilerinin değerlendirilip geliştirilmesi

Etkinliklerin yapıldığı alanlar öğrencilerin hem kendi benliklerini öğrenmeleri ve geliştirmeleri için bir vesile oluştururken diğer taraftan da empati yeteneğini geliştirme, sosyal alanda gelişme, gelişim özelliklerine eşdeğer olarak ortaya çıkan uyum sorunları için koruyucu bir rol almış olacaktır. Öte yandan Costa'ya (1985) göre, öğrencilerin düşünme becerilerini kazanmayı amaçlayan bir öğrenme ortamının özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Verileri karşılaştıran, sınıflandıran, sıralayan, değerlendirme yapan ve yaratıcı bireysel çalışan öğrenciler.
- Sorunlara çözüm bulan, çalışmalarda liderlik yapan, düşüncelerini doğru şekilde dile getiren, gereken bilgileri toplayan, düşünme süreçlerini inceleyen öğrenci topluluğu
- Eğitmeni ile münakaşa eden ve tartışma ortamında bu tartışmalardan yeni kararlar bulan öğrenciler. Potts (1984)'un eleştirel düşünmeyi ilerletmek için tavsiye ettiği metotlar işe şu şekildedir;
 - Birikimler arasındaki benzetmeleri bulma
 - Öğrencilerin sorunları çözümlerken, elde bulunan bilginin ne kadar gerekli olduğunu ve ne kadar uygun olduğunu araştırmalarına yardımcı olma
 - Sorunları farklı şekillerde çözmek istemek ve farklı çözüm yollarına başvurmak
 - Öğrenciler arasındaki etkileşim ve konuşmayı arttırma.
 - Ucu açık sorular sorma.
 - Problemleri çözmeleri için öğrencilere yeterli süreyi verme
 - Değişik zamanlarda kazanılmış maharetlerin transferi.

1.14. Eleştirel Düşünmeyi Etkileyen Faktörler

Kişinin akıl etmesini, bilinçli bir şekilde davranmasını ve düşünceleri kapsayan şekilde hareket etmesini sağlayan iki ana faktör vardır. Bu faktörler çevresel ve

bireysel faktörlerdir. Ruh biliminde, kişinin gelişmesinde en önemli etkinin çevre mi kalıtım mı olduğu düşüncesi hep var olmuştur. Fakat sadece ne toplumun nede kalıtımın etkili olabileceğini düşünmek doğru olmaz. Çünkü kişinin özelliklerini yaşadığı toplum oluştururken; kişilerin kalıtımsal özellikleri şekil verir bazı kişilerin ise aklı daha çok kalıtımdan etkilenir. Kişinin aklının çoğunlukla kalıtımdan etkilendiği ve bu duruma göre girişken olabileceği veya kaygı durumunun ise daha çok toplumdaki etkilendiği bu duruma örnek olmaktadır (Bacanlı, 1999). Bireylerin zihin yolu, duygusal ve psiko-motor özellikleri kalıtımsal ve toplumsal unsurlardan etkilenmektedir. Bu nedenle eleştirel düşünmeyi etkileyen unsurlar iki durumda ele alınır. Bu unsurlar bireysel ve çevresel unsurlardır (Özyurt, 2010). Kişinin düşünme şekli yaşamını sürdürdüğü yer ile bir bütün halinde olmalıdır. Kişinin yaşamını sürdürdüğü çevrede ortaya çıkan durumlar eleştirel düşünme becerisinin ilerlemesinde engeller oluşturabilir. Nosich (2012) çevrenin etkilemesiyle çıkan ve eleştirel düşünmeye engel olan faktörler aşağıdaki gibidir.

1.14.1. Bireysel Faktörler

Eleştirel düşünme becerilerinin kullanılabilmesi için üst düzey düşünme becerilerinin kullanılması gerekir. Bu becerileri elde etmek için bireyin doğuştan sahip olduğu bilgeliği kullanması gerekir. Bireylerin belirli bir düzeyde düşünme yeteneğine sahip olmaları ve belirli zihinsel becerileri gerçekleştirmeleri gerekmektedir (Polat, 2017). Genetik faktörlerin de bireysel faktörleri içerdiğinden, Luis E. Rath ve diğerleri, duyguların da eleştirel düşünmeyi etkileyebileceğine dikkat çekmiştir. Bu nedenle, bireyin duygusal olarak bağımlı, aşırı duygusal, karmaşık, aşırı heyecanlı veya kendine güven sorunları varsa, bu duygusal faktörlerin eleştirel düşünme becerilerini olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmişlerdir (Kazancı, 1989)

1.14.2. Çevresel Faktörler

Kişi bir görüşe, bir inanca veya bir fikre nasıl cevap vereceği; kendisinden farklı olan insanlara nasıl davranacağı, okuduğu bilgiyi mi yoksa kendi ön kabullerini mi sorgulayacağını; kişisel çevrenin içinde olup olmayacağıdır. Zorlanma psikolojik süreçte pes edip etmeme, kendi tabusunu fark edip etmemesi ve bunu sınaması çok

etkilidir. Kişisel çevre genellikle ailesini, eğitim çevresini, toplumu, alt kültürü ve arkadaşlarını içerir (Çelik, 2017).

1.14.3. Aile

Okullardan farklı olarak aileler, bireylerin yaygın eğitim yöntemleriyle düşünmeyi öğrenmelerini sağlamaktan sorumludur. Çocukların düşünmeyi öğrenme ve geliştirme yeteneği, esas olarak ailenin yarattığı çevreye bağlıdır. Çocukların gelişimini destekleyen bir aile ortamı, çocukların kalıp yargılara bağlı kalmadan özgürce düşünmeyi öğrenmeleri için ideal bir ortamdır (Cüceloğlu, 1998). Ebeveynlerin çok otoriter şekilde veya sürekli yasak koyan kişiler olması, çocuklarda kendini ifade edebilme özelliğine zarar verebilir. Bu şekilde devam eder ise çocuklarda özgüven eksikliği, kapalı bir kişilik oluşmasına neden olur. Bu kişilikte olan çocuklar başka insanlardan çabuk etkilenir ve onlar tarafından yönetilebilir. Böyle durumlarda zayıf karakterli çocukların eleştirel düşünme yeteneğinin gelişmesini bekleyemeyiz. Çok tolerans gösteren ebeveynler ile büyümüş olan çocuklar ise, olması mümkün olmayan taleplerde bulunabilir, aynı zamanda paylaşmayı bilmeyen kişiler olabilmektedir. Çocukların kendi aralarında karşılaştırma ve kıyas yapmak eleştirel düşünme yetisini negatif yönde etkiler (Yavuzer, 1991; Akt. Yıldız, 2011) İyimser yaklaşan ve çocuğuna güven sağlayan ebeveynler sınırlar çizerler. Çizdikleri bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Kendi kararlarını verebilir ve konuşma hakkına sahiptir. Sevgi ve saygı görüp yüreklendirilirler. Böyle bir ailede büyüyen çocuklar özgüvenli olur. Araştırmaya meyilli ve girişimci ruhu gelişen bireyler olurlar. Bu davranış şekli çocukların eleştirel düşünmesinin gelişmesine katkı sağlar. Ebeveynlerin, çocuklarının eleştirel düşünme becerisine pozitif şekilde katkı sağlaması istikrarlı bağlantılar kurmasında etkin rol oynamaktadır (Yavuzer, 1991; Akt. Yıldız, 2011).

1.14.4. Toplum

Toplum, kişilerin dünyayı nasıl algıladıklarını, çevreyi nasıl anladıklarını ve kendilerini nasıl varsayacağını belirleyen güçlü faktörlerden biridir (Tezcan, 1996). Bütün toplumların kendi yaşam tarzları vardır. Toplumlarda bulunan özellikler; özgürlük, adalet, eleştiri ve eşitlik kültürünü yansıtır. Böylece bireyler eleştirel

düşünme becerilerini geliştirebileceklerdir. Bu durumun aksine, demokratik ilkelere uymayan otoriter bir toplumda pek çok insan gibi çocukları da olumsuz etkiler ve çocukların eleştirel düşünme eğilimlerini olumsuz etkiler (Alkaya, 2006). Kültürlerin bazıları itaat etmeyi önemsemeyen, bazıları ise özgür olmayı ve diğer kişilerden farklı olarak kendi benliğini öne koymayı hedefler. Din temelli meselelerde din ne kadar izin verirse o kadar bağımsız düşünebilirken, dini bir zorlama aracı olarak önemsemeyen topluluklar bağımsız olmakta bir endişe duymazlar (Sungur, 1997). McCan ve Moore'e (1985) göre, kişiler zaman içinde yaşadıkları cemiyyette inanç ve deneyim kazanırlar ve bu kazanımlar aydınlığında çevresindeki durumları anlamlandırabilir. Ancak bu deneyimler ön yargı üzerine var oldu ise kişiler de zamanla eleştirel bir açıdan bakmanın yansıra ön yargılı ve taraf tutan bir bakış açısı kazanabilir. Etrafına bu şekilde mana verir. Böyle durumlarda kişilerin durumlar karşısında nasıl kararlar vereceği de büyük ölçüde etkilenir. (Tümkiye ve Aybek, 2008).

1.14.5. Okul

Okul, aileden sonra kişinin eğitim yuvasıdır. Bu nedenle okul, kişinin nasıl düşünmesi gerektiğinden etkilendiği bir ortamdır. Gelişmiş toplumlarda eğitim, kişilerin kendilerini yönetmelerine yardımcı olmayı amaçlar. Ayrıca okul, topluma katkıda bulunabilecek, yaratıcı ve eleştirel düşünen insanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle okullar insanların özgürce düşünebilecekleri bir ortam sağlamalıdır (Yavuzer, 1993).

1.15. Spor Yöneticiliği

Spor yöneticisi; Spor hizmetleri ve etkinliklerinin, idare ve sorumluluğunda görev alan, spor hizmetleri ile ilgili etkinliklerde emek veren kişiler olarak ifade edilir (Biçer, 1994). Spor yöneticisi, ilerici yöneticilerde olması gereken özelliklerin hepsine sahip olan ve bu özellikler dışında sporu, yönetmeyi, toplumu, sporcuyu bilen, spor yönetiminin amacına uygun çalışmalar yapan hizmetler veren bireylerdir (Yetim, 1992). Spor, bir bilim dalı olarak kabul görmektedir. Spor bilimi kendi çatısı altında bir takım branşlara sahiptir. Bu branşlardan biri de spor biliminde yönetimi en doğru şekilde yerine getiren spor yönetimidir (Devecioğlu, 2002). Spor yönetimi, sportif etkinlikleri hedeflenen amaçlara ulaştırmak için, var olan insan ve ürün kaynaklarının

doğru şekilde kullanılmasını sağlamaktır (Doğar, 1997). Spor yönetiminin en temel amaçlarından biri de, spor etkinliklerinin bilime uygun bir şekilde yürütülmesinin yöntemlerini bulmak, araştırmak ve bunları spor prensiplerine göre çevirip uygulayabilmektir (Fişek, 1998). Son dönemlerde dünyada ve ülkemizde değeri yavaş yavaş anlaşılan spor bilimine uygun yönetim ve işletme yetilerine sahip entegre edilmiş bireylerin yetiştirilip bu alana katkı sağlamaları önem kazanmıştır (Basım ve Argan, 2009). Spor yönetimi için iki tür modelden oluştuğunu söyleyebiliriz. Birinci model gönüllü birliktir. Bu model yurtdışından gelen kişilerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. İkinci model ise devlet modelidir. Devlet modelinde ise devlet, spor yönetiminde kendi bulunmakta ve bütün görevleri kendisi üstlenmektedir (Özkurt, 2010).

1.16. Beden Eğitimi Ve Sporda Eleştirel Düşünme

McBride (1992) beden eğitimi ve sporda eleştirel düşünme eğilimi ile ilişkili aşağdakileri sıralamıştır;

Uygulanacak eylemler ile ilgili mantıklı olan kararları alabilmek için faydalanılan düşünme becerisi olarak tanımlamaktadır. Bu sebeple, uygulanan eylemlere bilişsel mecburiyetlerin yüklenmesi eleştirel düşünme yönünden beden eğitimi ve sporu değerli kılmaktadır (McBride and Cleland, 1998). Beden eğitimi ve sporun içerisinde yer almakta olan devinişsel, duyuşsal alanların şiddetli bir bağ içinde olması, eleştirel düşünmeyi beden eğitimi ve spor bölümleri içinde çok önemli bir parça olarak ortaya koymaktadır (Gillespie ve Culpan, 2000). Eleştirel düşünme becerileri genellikle beden eğitim ve spor dersleri ile dans derslerinin örgün öğretilimi programlarının içinde yer almaktadır (Chen ve Cone, 2003). Beden eğitimi ve spor derslerinde bir hareketin tekrar tekrar yapılması veya eğiticinin uyarısına tepki verilmesi bilişsel gelişim sahasında sınırlı bir şekilde olabilir. Ancak ileri derecede cimnastik, dans ve diğer spor dallarında kişi kendi hareketlerini iyi şekilde idare edebildiği zaman onları orijinal bir hale dönüştürebilir. Bu hareket süreci içinde eleştirel düşünme önemli bir rol almaktadır. Bu sebeple spor eğitimi alanındaki tüm öğretiler bilişsel düşünme fırsatları oluşturarak öğrencilerin eleştirel düşünmeye teşviki konusunda istekli olmalılardır (Gillespie ve Culpan, 2000). Yakalayabilme, fırlatabilme, atabilme, vurabilme gibi çoğu temel becerinin öğretildiği gibi, eleştirel düşünme becerisi de

öğretilmelidir (Gabbard ve McBride, 1990). Eleştirel düşünme, kişinin eğitim dönemindeki yaşantılarından, kazandıklarından etkilenen bir zihinsel beceridir (Carrillo ve Benitez, 2004). Bu sebeple öğrencinin eğitim döneminde konu ile ilgili öğrendiği ön bilgiler, eleştirel düşünme ve tartışabilme yeteneği üzerinde etki edebilir (Doğanay ve Ünal, 2006).

1.17. Spor Yönetiminde Eleştirel Düşünme

Boucher'a göre spor yönetimi mezunlarının başarısını ölçmenin doğru yolu, aldıkları derslerdeki başarıları değil, karar verme sürecinde nasıl akıllıca düşündükleri ve spor girişimlerine ve organizasyonlarına katılırken değişen sorunları nasıl ele aldıklarıdır. Benzer şekilde Harris (1994) tarafından yapılan bir çalışmada, spor yöneticiliği eğitimcilerinin, öğrenciler üzerindeki etkisinin ve öğrencilere sağladıkları temel donanımın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek olması gerektiğine inanmıştır. Eğitimcilerin öğrenciler üzerindeki bu tür etkisi, profesyonel yöneticiler gibi karşılaştıkları sorunları tanımlamak ve çözmek için geleneksel yöntemlerin ötesine geçmelerini ve böylece yeni bir bakış açısı kazanmalarını sağlar. Edwards (2007)'ın yaptığı bir çalışmada, spor yönetiminde eleştirel düşünme yöntemlerinin şimdi olduğundan daha önemli olması gerekir. Bu nedenle spor yönetiminde yeni yöntemler bulunabilir. Frisby, zamanla spor yönetimi eğitimcilerinin eleştirel sosyal bilim teorilerinde daha deneyimli hale geldiğini söyledi. Bu nedenle yetişmiş öğrenciler güçlü eleştirel düşünme becerileri ile topluma daha iyi katkı sağlayabilirler (Doğu, Sevimli ve Durusoy, 2013).

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın amacı; spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyinin değerlendirilmesidir. Diğer bir amacı ise öğrencilerin cinsiyet, yaş gibi sahip olunan demografik özellikler ile girişimcilik ve eleştirel düşünme düzeylerinin karşılaştırılarak değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda, var olan/ doğal olarak ortaya çıkmış bir durum ya da olayın nedenlerini ve bu nedenlere etki eden değişkenleri ya da bir etkinin sonuçlarını ve ilişki düzeyini belirlemeyi amaçlayan tarama modeli, nedensel karşılaştırma ve ilişkisel tarama yönteminden (Büyüköztürk, 2008; Karasar, 2017) yararlanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, İstanbul İli Vakıf Üniversitesi; Spor bilimleri fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen (n=474) gönüllü öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada çevrimiçi anketten yararlanılmıştır. Veri toplamak amacıyla Google Formlar platformu kullanılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde, çalışma hakkında bilgi ve anketler sosyal ağlar aracılığıyla katılımcılara iletilmiştir. Çalışmalara katılan gönüllülerden kişisel bilgi formu, girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilimi ölçeklerini cevaplamaları istenmiştir.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan bu form; cinsiyet, yaş, sınıf, çalışma durumu, spor yapma durumu, aylık gelir durumu ve üniversite, olmak üzere 7 sorudan oluşmaktadır.

2.3.2. Girişimcilik Ölçeği

Çalışmada katılımcıların girişimcilik düzeylerini ölçmek amacıyla Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen 36 madden oluşan girişimcilik ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin maddeleri tek bir boyut oluşturmaktadır. Güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayısı 0,90 bulunmuştur. Ölçeğin tüm maddeleri düz kodlanmaktadır. Girişimcilik puanlarının değerlendirilmesinde; 36-64 puan aralığı çok düşük girişimcilik düzeyi, 65-92 puan aralığı düşük düzeyde girişimcilik, 93-123 puan aralığı orta düzey girişimcilik, 124-151 yüksek düzeyde girişimcilik ve 152-180 puan aralığı ise çok yüksek düzeyde girişimciliğe sahip olunduğunu göstermektedir. Ölçekte yer alan maddeler “5’li Likert Tipi Ölçek” 1 “Hiçbir Zaman”, 2 “Nadiren”, 3 “Bazen”, 4 “Sık Sık”, 5 “Çok Sık” formundadır.

2.3.3. Eleştirel Düşünme Ölçeği

Eleştirel düşünme eğilimlerini belirlemek için Karalı (2012) tarafından geliştirilen 21 madde, 2 alt boyuttan oluşan eleştirel düşünme eğilimi ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin değer boyutu (1, 3, 7, 8, 13, 14, 15, 18, 19) sorularından, beceri alt boyutu ise (2, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 20, 21) sorularından oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik kat sayısı 0,794 olarak tespit edilmiştir. Ölçekten alınabilecek puan aralığı en az 21 en fazla 105 puandır. Ölçekte ters kodlama bulunmamaktadır. Ölçek, ‘‘Hiç’’, ‘‘Az’’, ‘‘Orta’’, ‘‘Çoğunlukla’’ ve ‘‘Tamamen’’ şeklinde 5’li Likert tipi derecelendirme formundadır. Değer alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 9, en yüksek puan ise 45 puan olarak belirlenmiştir. Beceri alt boyutunda en düşük puan 12, en yüksek puan ise 60 puan olarak belirlenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada anket ve internet aracılığı ile toplanan verilerin analizinde IBM SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerinin tespit edilmesinde frekans ve yüzde analizlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerin düzeylerinin tespitinde ortalama ve standart sapma analizlerine yapılmıştır.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla skewness-kurtosis değerlerine bakılmış olup, verilerin normal dağılım gösterdiği tespit

edilmiştir. İstatistiksel analiz olarak Independent Samples T-Test (Bağımsız örneklem için t testi), One way ANOVA (Varyans Analizi) ve Pearson korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Post-hoc analizi olarak LSD analizi tercih edilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi, .05 kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler	Gruplar	N	%
Cinsiyetiniz?	Kadın	207	43,7
	Erkek	267	56,3
Yaşınız?	18-23 Yaş	274	57,8
	24-29 Yaş	164	34,6
	30 ve Üstü	36	7,6
Üniversiteniz?	Gelişim Üni.	119	25,1
	Ayvansaray Üni.	66	13,9
	Rumeli Üni.	79	16,7
	Aydın Üni.	82	17,3
	Esenyurt Üni.	59	12,4
	Nişantaşı Üni.	69	14,6
Kaçınıcı Sınıftasınız?	1. Sınıf	154	32,5
	2. Sınıf	187	39,5
	3. Sınıf	69	14,6
	4. Sınıf	64	13,5
Çalışıyor musunuz?	Çalışıyorum	273	57,6
	Çalışmıyorum	201	42,4
Aylık geliriniz?	Zayıf	204	43,0
	Orta	211	44,5
	Yüksek	59	12,4
Spor Yapıyor musunuz?	Bireysel Spor	221	46,6
	Takım Spor	151	31,9
	Yapmıyorum	102	21,5
	Total	474	100,0

Tablo 1. incelendiğinde, çalışmaya katılan öğrencilerin %43,7'sinin (n=207) erkek, %56,3'ünün (n=267) kadın olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %57,8'inin (n=274) 18-23 Yaş, %36,6'sının (n=164) 24-29 Yaş, %7,6'sının (n=36) 30 ve üstü olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %25,1'inin (n=119) Gelişim, %13,9'unun (n=66) Ayvansaray, %16,7'sinin (n=79) Rumeli, %17,3'ünün (n=82) Aydın, %12,4'ünün (n=59) Esenyurt, %14,6'sının (n=69) Nişantaşı Üniversitelerinden olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %32,5'inin (n=154) 1. Sınıf, %39,5'inin (n=187) 2. Sınıf, %14,6'sının (n=69) 3. Sınıf, %13,5'inin (n=64) 4. Sınıf öğrencisi olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %57,6'sının (n=273) Çalışan öğrencilerden, %42,4'ünün (n=201) Çalışmayan öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin

%43,0'ının (n=204) Zayıf Gelir Seviyesine, %44,5'inin (n=211) Orta Düzeyde Gelir Seviyesine, %12,4'ünün (n=59) Yüksek Gelir Seviyesine, olduğu sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %46,6'sının (n=22) Bireysel Spor yaptıkları, %31,9'unun (n=151) Takım Sporunu yaptıkları, %21,5'inin (n=102) spor yapmamış olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistik

	N	Min	Max	X	Ss
Beceri Boyutu	474	29,00	57,00	43,700	4,886
Değer Boyutu	474	17,00	61,00	28,673	4,582
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği	474	48,00	107,00	72,373	7,760
Girişimcilik Ölçeği	474	2,36	5,00	3,862	,417

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin beceri alt boyutu düzeyleri 60 puan üzerinden, en düşük puanın 29, en yüksek puanın 57 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin beceri alt boyutu düzeyi ortalaması $43,70 \pm 4,88$ olup, iyi seviyede beceri seviyesine sahip oldukları belirlenmiştir. Değer alt boyutu düzeyleri incelendiğinde, 45 puan üzerinden en düşük puanın 17, en yüksek puanın 61 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin değer alt boyutu düzeyi ortalaması $28,67 \pm 10,69$ olup, değer alt boyutu düzeyinin en iyi seviyede olduğu belirlenmiştir. Eleştirel Düşünme eğilim düzeyleri incelendiğinde, 105 puan üzerinden en düşük puanın 48, en yüksek puanın 107 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilim düzeyi ortalaması $72,37 \pm 7,76$ olup, eleştirel düşünme eğilim düzeyinin iyi seviyede olduğu belirlenmiştir. Girişimcilik düzeyleri incelendiğinde, 5 puan üzerinden en düşük puanın 2,36 en yüksek puanın 5,00 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Girişimcilik düzeyi ortalaması $3,86 \pm 0,41$ olup, Girişimcilik düzeyinin Yüksek Girişimcilik seviyesinde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerine arasındaki ilişkinin incelenmesi

		1	2	3	4
Beceri Boyutu	r	1			
	p				
Değer Boyutu	r	,342**	1		
	p	,000			
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği	r	,832**	,806**	1	
	p	,000	,000		
Girişimcilik Ölçeği	r	,354**	,067	,263**	1
	p	,000	,144	,000	
	n	474	474	474	474

*p<,050; **p<,001

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi beceri alt boyutu ile girişimcilik düzeyi arasında ($r=,354$; $p=,000$), eleştirel düşünme eğilimi ile girişimcilik düzeyi arasında ($r=,263$; $p=,000$) zayıf düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

	Cinsiyetiniz	n	X	Ss	t	p
Beceri Boyutu	Kadın	207	43,5604	5,07660	-,549	,583
	Erkek	267	43,8090	4,74114		
Değer Boyutu	Kadın	207	28,6812	4,48133	,034	,973
	Erkek	267	28,6667	4,66846		
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği	Kadın	207	72,2415	7,73905	-,325	,745
	Erkek	267	72,4757	7,78918		
Girişimcilik Ölçeği	Kadın	207	3,9300	,42340	3,130	,002
	Erkek	267	3,8100	,40636		

*p<,050; **p<,001

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ölçeği, beceri alt boyutu ve değer alt boyut düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Girişimcilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 5. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerin yaş değişkenine göre karşılaştırılması

	Yaşınız	n	X	Ss	F	p
Beceri Boyutu	18-23 Yaş	274	43,6168	4,54717	2,386	,093
	24-29 Yaş	164	43,4695	5,46200		
	30 ve Üstü	36	45,3889	4,39010		
Değer Boyutu	18-23 Yaş	274	28,3723	4,76788	1,467	,232
	24-29 Yaş	164	29,1402	4,33828		
	30 ve Üstü	36	28,8333	4,13694		
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği	18-23 Yaş	274	71,9891	7,55613	1,437	,239
	24-29 Yaş	164	72,6098	8,33244		
	30 ve Üstü	36	74,2222	6,33859		
Girişimcilik Ölçeği	18-23 Yaş	274	3,8597	,40077	,018	,983
	24-29 Yaş	164	3,8648	,44874		
	30 ve Üstü	36	3,8719	,40902		

*p<,050; **p<,001

Tablo 5 değerlendirildiğinde, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ölçeği beceri boyutu, değer alt boyutu ve öğrencilerin girişimcilik düzeylerin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır(p>0,05).

Tablo 6. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerin spor yapma durumları değişkenine göre karşılaştırılması

	Spor Yapıyor musunuz?	n	X	Ss	F	p	LSD
Beceri Boyutu	Bireysel Spor ¹	221	44,0271	4,87379	1,516	,221	-
	Takım Spor ²	151	43,6887	4,55951			
	Yapmıyorum ³	102	43,0098	5,33899			
Değer Boyutu	Bireysel Spor ¹	221	28,7557	4,92618	,189	,827	-
	Takım Spor ²	151	28,4834	3,95787			
	Yapmıyorum ³	102	28,7745	4,70708			
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği	Bireysel Spor ¹	221	72,7828	7,96971	,651	,522	-
	Takım Spor ²	151	72,1722	6,81446			
	Yapmıyorum ³	102	71,7843	8,59729			
Girişimcilik Ölçeği	Bireysel Spor ¹	221	3,9010	,37988	3,467	,032	1-3
	Takım Spor ²	151	3,8681	,45074			
	Yapmıyorum ³	102	3,7704	,43499			

*p<,050; **p<,001

Tablo 6'ya bakıldığında öğrencilerin öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ölçeği beceri boyutu ve değer alt boyutu ve öğrencilerin spor yapma durumları

değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır($p>0,05$). Öğrencilerin, Girişimcilik Düzeyleri spor yapma durumlarına göre, bireysel spor yapanlar ve spor yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur($p<0,05$).

Tablo 7. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin aylık gelir değişkenine göre karşılaştırılması

	Aylık Geliriniz?	n	X	Ss	F	p	LSD
Beceri Boyutu	Zayıf	204	43,0882	4,94223	3,553	,029	1-3
	Orta	211	43,9763	4,82695			
	Yüksek	59	44,8305	4,69098			
Değer Boyutu	Zayıf	204	28,4706	5,09168	,582	,559	-
	Orta	211	28,7251	4,24267			
	Yüksek	59	29,1864	3,86619			
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği	Zayıf	204	71,5588	8,33069	2,654	,071	-
	Orta	211	72,7014	7,39504			
	Yüksek	59	74,0169	6,68630			
Girişimcilik Ölçeği	Zayıf	204	3,8307	,40925	3,146	,044	2-3
	Orta	211	3,9138	,42188			
	Yüksek	59	3,7881	,41666			

* $p<,050$; ** $p<,001$

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin aylık gelir düzeylerine göre eleştirel düşünme eğilimi ölçeği, beceri alt boyutu düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ortaya çıkan bu durumun zayıf ile yüksek gelir düzeyi arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir. Eleştirel düşünme eğilimi ölçeği ve değer alt boyutu düzeyinde aylık gelir değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri, aylık gelir değişkenine göre incelendiğinde orta ve yüksek gelir seviyesine sahip olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur($p<0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi, beceri, değer boyutları ve eleştirel düşünme toplam skorunun iyi seviyede olduğu belirlenmiştir. Spor yöneticiliği öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimciliğe sahip oldukları tespit edilmiştir (Tablo 2). Bulgular doğrultusunda spor yöneticiliği öğrencilerin eleştirel düşünmeye yönelik iyi bir eğilim gösterdikleri ve girişimci bir davranış sergiledikleri görülmektedir. Literatür incelendiğinde Atıcı (2021) beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları yüksek lisans çalışmasında öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilmiştir. Başka bir çalışmada ise Sümer (2021) tarafından spor hizmet işletmesi çalışanlarına yapılan araştırmada çalışanların girişimcilik düzeylerinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Dallı, Ünlü ve Pekel (2017) tarafından yapılan çalışmada spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları ifade edilmiştir.

Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi beceri alt boyutu ile girişimcilik düzeyi arasında, eleştirel düşünme eğilimi ile girişimcilik düzeyi arasında zayıf düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Başka bir ifadeyle eleştirel düşünme eğilimi arttıkça girişimcilik düzeyinde de artış meydana gelmektedir. Öğrencilerin girişimcilik tutumları eleştirel düşünme eğiliminden etkilenmektedir. Literatür incelendiğinde, Gül ve ark. (2017) tarafından üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmada, empatik eğilim ile öznel iyi oluş düzeyi arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Ateş (2018) tarafından sosyal bilgiler öğretmenleri üzerine yapılan çalışmada, sosyal girişimcilik ile eleştirel düşünme arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öztürk (2020) tarafından fen bilgisi öğretmen adayları üzerine yapılan çalışmada fen bilgisi öğretmen adaylarının tüm girişimcilik özellikleri alt boyutları ve tüm eleştirel düşünme eğilimleri alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Literatürde yer alan araştırmalar bulgularımızı desteklemektedir. Bu bağlamda eleştirel düşünmeye yönelik eğilim arttıkça girişimcilik yönlü davranışlarında gelişim göstereceği anlaşılmaktadır.

Katılımcıların eleştirel düşünme eğilimi ölçeği, beceri alt boyutu ve değer alt boyut düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Girişimcilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Çalışma bulgularında kadınların girişimcilik düzeylerinin erkeklere nazaran daha yüksek olmasının nedeni özellikle son dönemler dikkate alındığında iş hayatının hemen her alanında kendilerine yer bulmalarından, tüm sektörlerde yer almalarından olabilir. İş hayatında özellikle yüksek mevkilerde görev almalarının paralelinde ise girişimcilik seviyeleri yükselmiştir. Literatür incelendiğinde Kuyucu (2019) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada erkek akademisyenlerin girişimcilik düzeyinin kadın akademisyenlere oranla daha yüksek olduğunu fakat bu farkın anlamlı derecede olmadığını tespit etmiştir. Araştırma bulguları bizim bulgularımızla benzerlik göstermemektedir. Yıldız (2020) üniversite öğrencileri üzerine gerçekleştirmiş olduğu yüksek lisans tez çalışmasında öğrencilerin cinsiyet değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Araştırma bulguları bizim bulgularımızla kısmen benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ölçeği beceri boyutu, değer alt boyutu ve öğrencilerin girişimcilik düzeylerin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Araştırma bulgularına göre yaş değişkeninde eleştirel düşünme ve girişimcilik düzeyi önemli bir parametre olarak görülmektedir. Eleştirel düşünme ve girişimcilik konusunda bireylerin yaşlarından ziyade bilgi ve becerilerinin ön plana çıktığı düşünülmektedir. Yine yaş gruplarının birbirine yakın olmasından kaynaklanabilir. Yaşın yükselmesiyle beraber deneyimlerinde artabileceği düşünülmüş fakat bu çalışmada yaş skalası birbirine çok yakın tutulduğu için anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Literatür incelendiğinde Yıldız (2020) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada yaş değişkeninin girişimcilik üzerinde anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Araştırma bulguları bizim bulgularımızla örtüşmektedir. Kuyucu (2019) ise akademisyenler üzerine gerçekleştirmiş olduğu yüksek lisans tez çalışmasında yaş değişkeninin eleştirel düşünme üzerine anlamlı derecede etki etmediği sonucuna erişmiştir. Bulgular bizim bulgularımızı desteklemiştir. Sümer (2021) tarafından yapılan çalışmada ise yaş değişkeni ile girişimcilik düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı ifade edilmiştir. Şahin (2018) spor lisesi öğrencileri üzerine yapmış olduğu yüksek lisans çalışmasında öğrencilerin yaş değişkenine göre eleştirel düşünme boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir. Bu araştırma, bulgularımızı desteklemektedir.

Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ölçeği beceri boyutu, değer alt boyutlarında öğrencilerin spor yapma durumları göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bu durumun takım, bireysel spor veya hiç spor yapmayan bireylerin eleştirel düşünme düzeylerinin benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin, Girişimcilik düzeyleri spor yapma durumlarına göre bireysel spor yapanlar ve spor yapmayanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerine bakıldığında bireysel spor yapanların en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum bireysel sporun sorumluluğunun tamamen kişiye ait olması, kendi kararlarını kendileri alabilmeleri ve müsabaka sonrası başarının ve başarısızlığın kendilerinden kaynaklandığı, bunun neticesinde ise bireysel sporcuların müsabaka anında hızlı karar vermeleri ve bu kararı anında uygulamaya koymalarından kaynaklı girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Literatür incelendiğinde Şahin (2018) tarafından yapılan çalışmada Öğrencilerin branşlarına göre eleştirel düşünme eğilimi alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığını belirtilmiştir. Biricik (2020) tarafından spor yönetici adayları üzerine yapılan çalışmada, öğrencilerin aktif spor yapıp yapmama durumlarına göre sosyal girişimcilik düzeyi ve alt boyutlarında farklılık olmadığı ifade edilmiştir.

Öğrencilerin aylık gelir düzeylerine göre eleştirel düşünme eğilimi ölçeği, beceri alt boyutu düzeyinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortaya çıkan bu durumun zayıf ile yüksek gelir düzeyi arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir. Eleştirel düşünme eğilimi ölçeği ve değer alt boyutu düzeyinde aylık gelir değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri, aylık gelir değişkenine göre incelendiğinde orta ve yüksek gelir seviyesine sahip olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Genel itibari ile orta ve yüksek düzeyde gelire sahip olan bireylerin beceri ve girişimcilik boyutunun yüksek olduğu görülmektedir. Günümüzde bireylerin belirli bir beceri düzeyine sahip olmaları ve kişisel potansiyellerini yansıtmaları için iyi eğitim almaları, bir takım kurslara katılmaları gerekmektedir. Bu durum da aylık gelir ile doğrudan bağlantılıdır. Aynı noktadan hareketle bireyin becerilerini ortaya çıkarmaya başladıkça kendine güvenmeye ve girişimcilik özelliklerini yansıtmaya başlayacağı düşünülebilir. Hayatını idame ettirme aşamasında zorlanan ve geçim

noktasında sorunlar yaşayan bireylerin hem beceri edinme hem de mevcut potansiyellerini ortaya çıkarma noktasında sorun yaşayacağı düşünülebilir. Bu durum da girişimcilik düzeyini baştan aşağı ekleyecektir. Literatür incelendiğinde Yıldız (2020) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada gelir düzeyi değişkeni ve girişimcilik arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Aylık geliri 5001 TL ve üzeri olanlar ile 1001-2000 TL arasında olanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Gelir düzeyi yükseldikçe girişimcilik düzeyi de artmaktadır. Araştırma bulguları bizim bulgularımızla örtüşmektedir.

Sonuç olarak eleştirel düşünme eğilimi olumlu yönde arttıkça girişimcilik düzeyinin de gelişim göstereceği belirlenmiştir. Erkek ve kadın öğrencilerin eleştirel düşünmeye yönelik algıları benzerlik gösterirken, girişimcilik düzeyi kadınlar yönünde anlamlı bulunmuştur. Üç farklı yaş kategorisinde yer alan öğrencilerde, yaş eleştirel düşünme eğilimine ve girişimcilik davranışına yönelik algıda belirleyici bir değişken olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bireysel/takım sporcu olmaları veya spor yapmamalarının eleştirel düşünme eğilimlerinde farklılık oluşturmadı, girişimcilik düzeyinde ise bireysel sporcular yönünde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Eleştirel düşünme beceri boyutu ve girişimcilik düzeyinin gelir düzeyinden etkilendiği belirlenmiştir. Farklı vakıf üniversitelerinin spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeylerinin üniversite değişkeninden etkilendiği, eleştirel düşünme eğilimi ve girişimcilik düzeyine yönelik oluşan algı ve davranışta üniversite değişkeninin belirleyici bir rol üstlendiği anlaşılmaktadır. Araştırma sonuçlarına yönelik öneriler aşağıda açıklanmıştır.

- Bireysel spor yapan öğrencilerin hiç spor yapmayan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri yüksek çıkmıştır. Spor yapmayan öğrencilerin spor yapmaya teşvik edilmesi girişimcilik yönlerinin gelişmesine katkı sağlayabilir.
- Kadın öğrencilerin girişimcilik düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır, erkek öğrencilerin girişimcilik yönlerinin gelişmesi için ilgilerini çekebilecek etkinlikler düzenlenip girişimci yönlerinin gelişmesi için teşvik edilebilirler.

Girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilime sahip olabilecek spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin geliştirilmesi için eğitim programları gözden

geçirilmeli ve kendilerini geliştirmelerine yardımcı olacak olanaklar sağlanmalıdır.

- Farklı üniversitelerde okuyan öğrencilerin girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilimlerinde değişkenlik görülmüştür bu durumda üniversite dışında çalışmalar yapıp farklı alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek sağlanabilir.

Girişimcilik ve eleştirel düşünme eğilimi ile ilgili eğitimler temelden başlanarak örgün eğitimin her dönemini kapsayan bir şekilde değerlendirilmelidir.

- Bağımsız değişkenlikler çoğaltılıp öğrencilerin diğer demografik özellikleri de ele alınarak eleştirel düşünme ve girişimcilik düzeylerine yönelik farklı çalışmalar yapılabilir.
- Çalışma grubu 6 farklı vakıf üniversitesinde okuyan spor yöneticiliği bölümü öğrencilerine uygulanmıştır. Bu süreçten sonra yapılan çalışmalar daha geniş bir kitleye uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. (2009). Girişimciliğin temel bilgileri, 1.Basım. Kocaeli, Umuttepe Yayınları.
- Alkaya, F. (2006). *Eleştirel düşünme becerilerini temel alan fen bilgisi öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Arıkan, S. (2004). Girişimcilik temel kavramlar ve bazı güncel konular. Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Aşkın, A, Nehir, S. ve Vural, S. (2011). Tarihsel süreçte girişimcilik kavramı ve gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 55-72.
- Ateş, Y. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Erzincan.
- Atıcı, Ü. (2021). *Beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Aydın, E. (2020). *Girişimcilik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin, girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki; batı karadeniz bölge üniversite öğrencilerine yönelik bir uygulama*. Doktora Tezi, Karabük Üniversitesi, İşletme Anabilimdalı, Karabük.
- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: sosyo-kültürel bir perspektif. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15: 139-60.
- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 101-120.
- Bacanlı, H. (1999). Eğitim psikolojisi. İstanbul: Kurtiş Matbaacılık.
- Barell, J. (1985). Removing impediments to change. In A. Costa (Eds.), *Developing minds Virginia: Association for supervision and curriculum development*. (pp.33-40).
- Basım, N. H. ve Argan, M. (2009). Spor yönetimi (1. baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bayraktar, S. (2011). *Avrupa birliği'nin girişimcilik politikasının istihdam yaratmada rolü ve türkiye*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beydağ, D. K. ve Arslan, H. (2009). Kadın doğum kliniklerinde çalışan ebe ve hemşirelerin profesyonelliklerini etkileyen faktörler. *Fırat sağlık hizmetleri dergisi*. 3(7):75-87.

- Biçer, S. (1994). *Ekonomik bir birim olarak spor işletmeleri ve uygulamadan bir örnek*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul.
- Bilen, M. (2014). *Eğitimde ilke ve yöntemler*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Biricik, Y.S. (2020). Spor yöneticisi adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* Cilt: 22, Sayı:3.
- Browne, M. N., ve Keeley, S.M. (2006). *Asking the right questions: a guide to critical thinking*, (8th ed.). Upper Saddle River, NJ: *Prentice Hall*.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz ve Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 1. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Cansız, M., Kurnaz, Z., & Yavan, N. (2018). Girişimcilik ekosisteminde türkiye için yeni bir araç: yenilik merkezleri ağları. *Verimlilik Dergisi*, 4, 7–69.
- Carrillo, M. J. C., & Benítez, M.L. (2004). Educational background, modes of discourse and argumentation: comparing women and men. *Argumentation*, 18, 403-426.
- Çelik, Adnan, Akgemci, T. (2007). *Girişimcilik kültürü ve KOBİ'ler*. 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitapevi.
- Çelik, Ö. (2017). *Eleştirel düşünme becerilerinin kariyer uyum yeteneklerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Çevik, E. (2006). *Girişimcilerin, girişimcilik tipleri ile çalışma amaçları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 207655).
- Chen, W., & Cone, T. (2003). Links between children's use of critical thinking and an expert teacher's teaching in creative dance. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22(2), 169-185.
- Çiftçi, F. (2017). *Turizm sektöründeki sosyal girişim çalışanlarının sosyal girişimcilik davranışı, iş ve yaşam tatmini: tatuta projesi narköy Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- Costa, A. (1985). *Developing minds*. Virginia: Association for supervision and curriculum development.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İyi düşün doğru karar ver*. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Dallı, M., Ünlü, Y. ve Pekel, A. (2017). Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin İletişim Beceri düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişki. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(58), 28-34.

- Demirel, Ö. (1999). Plandan değerlendirmeye öğretim sanatı. (4. baskı) Ankara: Pegem Yayınevi.
- Deniz, E. (2009). *Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme beceri düzeyleri üzerine bir inceleme*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Derman, O. (2008). Ergenlerde psikososyal gelişim. *İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri*, 63, 19-21.
- Devecioğlu, S. (2002). *Türk spor yönetiminde özerkliğin ekonomik boyutu: Türkiye futbol federasyonu örneği* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dilsiz, A. ve Köllük, M. (2008). Girişimcilik. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Dispositions, skills, structure training, and metacognitive monitoring. *American Psychologist*, 53(4), 449–455.
- Doğan, N. (2013) *Türkiye’de girişimcilik eğilimi: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma*, Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Doğanay, A. ve Ünal, F. (2006). Eleştirel düşünme ve öğretimi. Z. Kaya (Ed.), Ankara: Pegem.
- Doğanay, A., & Ünal, F. (2006). Eleştirel düşünmenin öğretimi, içerik türlerine dayalı öğretim, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Doğar, Y. (1997). Spor yönetimi. Malatya: Öz Akdeniz Ofset.
- Doğu, G., Sevimli, D. ve Durusoy, E. A. (2013). Çağdaş spor yönetimi, İstanbul:Akademisyen yayınevi.
- Dollinger, M. J. (2003). Entrepreneurship: Strategiesand Resources,3.Baskı, New Jersey, Pearson Education.
- Döm, S. (2012). Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Edwards, Sharon, L. (2007). Critical thinking: A two-phase framework. *Nurse Education in Practice*, (7), p. 303–314.
- Ennis, R. H. (1985). A Logical Basis for Measuring Critical Think ing Skills. Retrieved.
- Ennis, R. H. (1987). A taxonomy of critical thinking dispositions and abilities. in j. baron & r. sternberg (eds.). *Teaching thinking skills: Theory and practice*. New York: W.H. Freeman. Pp. 9-26.
- Ennis, R. H. (1996). Critical thinking dispositions: *Their nature and Assessability*.

- Epstein, R. L. (1999). Critical thinking. *Belmont: Wadsworth Publishing Company*.
- Facione, P. A. (2000). The disposition toward critical thinking: its character, measurement, and relationship to critical thinking skill. *Informal Logic, 20(1)*.
- Facione, P. A., Facione, N. C. (1996). Are college students disposed to think california academic press.
- Fillis, I., ve Rentschler, R. (2010). The role of creativity in entrepreneurship. *Journal of Enterprising Culture, 18(01)*, 49–81.
- Fişek, K. (1998). Devlet politikası ve toplumsal yapısıyla ilişkileri açısından Dünya’da ve Türkiye’de spor yönetimi (2. baskı). Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Fisher, R. (2005). Teaching children to think (2nd edition). *Cheltenham, UK: Nelson Thornes*.
- Gabbard, C., & McBride, R. (1990). Critical Thinking in the Psychomotor Domain. *International Journal for Health, Physical Education, and Recreation, 26(2)*, 24-27.
- Gartner, W. (1988). Who is an entrepreneur is the wrong question. *AJBE 12(4)*.
- Gillespie, L., & Culpan, I. (2000). Critical thinking: ensuring the education aspect is evident in physical education. *New Zealand Physical Educator, 33(3)*, 84.
- Gül, H., Ünlü, Y. ve Pekel, A. (2017). Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş ile empatik eğilim düzeyleri arasındaki ilişki. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*. 4(15); 1861-1865.
- Güler, B. K. (2008). *Sosyal girişimciliği etkileyen faktörlerin analizi*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Gülveren, H. (2007). *eğitim fakültesi öğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ve bu becerileri etkileyen düşünme faktörleri*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gündoğdu, H. (2009). Eleştirel düşünme ve eleştirel düşünme öğretimine dair bazı yanılgılar. *C.B. Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. (7)*; 57-74.
- Gürol, Arslan G, Demir, Y., Khorshid, L. ve Eşer, İ. (2009). Hemşirelerde eleştirel düşünme eğilimini etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 12(1)*; 72-80.
- Halpern, D. F. (1998). Teaching critical thinking for transfer across domains: *Disposition, skills, structure training, and metacognitive monitoring*.
- Halpern, D. F. (2013). Thought and knowledge: An introduction to critical thinking. *Psychology Press, Newyork and London*.

- Karadeniz, Y. (2010), Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi, *Anahtar Dergisi*.
- Karadüz, A. (2010). Dil becerileri ve eleştirel düşünme. *Turkish Studies*, 5(3), 1566-1593.
- Karalı, Y. (2012). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri İnönü Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kaya, A. (2007). Bilişim ve iletişim ışığında girişimcilik ve kobi yönetimi. Konya, Eğitim Kitabevi.
- Kaya, U. (2007). Maddi duran varlıkların elde edilmesinde TMS 16 ve vergi kanunlarındaki düzenlemelerinin karşılaştırılması. *Mali Çözüm Dergisi* 6780.
- Kaya, H. (1997). *Üniversite Öğrencilerinde Eleştirel Akıl Yürütme Gücü*. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kazancı, O. (1989). Eğitimde eleştirici düşünme ve öğretimi. Ankara: Kazancı Kitap Ticaret A. Ş.
- Koh, H.C. (1996). Testinghypotheses of entrepreneurial characteristics a study of hongkong mba students, *Journal of Managerial Psychology*.
- Kökdemir, D. (2003). *Belirsizlik durumlarında karar verme ve problem çözme*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kolvereid, L. (1996). Organizational employment versus self-employment: Reasons for career choice intentions. *Entrepreneurship theory and practice*, 20(3), 23-31.
- Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma, *Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 1:5, Ankara.
- Köstekçi, E. (2016). *Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ve yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 448238).
- Kurnaz, A. (2013). Eleştirel düşünme öğretimi etkinlikleri. Konya: Eğitim.
- Kurnaz, S. (2017). *Muhasebe eğitimi veren ve vermeyen anadolu liselerindeki öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin belirlenmesine yönelik Bursa ilinin Orhangazi ilçesinde bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 484158).
- Kuyucu, E. (2019) *Akademisyenlerin eleştirel düşünme düzeyleri ile örgütün etik iklimine ilişkin algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Tc. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

- Lai, E. R. (2011). Critical thinking: a literature review research report. retrieved from <http://www.pearsonassessments.com/research>.
- Marangoz, M. (2008). Girişimcilik, Ankara, Pozitif Matbacılık.
- Marples, R. (2002). The aims of education. London: New York Routledge.
- McBride, R. E. & Cleland, F. (1998). Critical thinking in physical education: putting the theory where it belongs: *In The Gymnasium. Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 69(7), 42-46.
- McBride, R. E. (1992). Critical thinking – an overview with implications for physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 11(2), 112- 125.
- McCann, H.-J. McCann, W.E. Moore (1985). Creative and critical thinking, boston: houghton mifflin company. Houghton Mifflin College Div.
- McKnown, K. (1997). Fostering critical thinking. a research paper to air command and staff college, USA.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2006). İlköğretim türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Mitchell, R. K., Busenitz, L., vd. (2002). Toward a theory of entrepreneurial cognition: Rethinking the people side of entrepreneurship research, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 27/2, 93-104.
- Mülhim, Z, (2019). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik özellikleri ve bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi: Bartın üniversitesi örneği*. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bartın.
- Muzyka, D, Koning, A. and Churchill, N. (1995). On organization and adaptation building the entrepreneurial corporation, *EMJ* 13 (4): 352-65.
- Naktiyok, A. (2004). İç girişimcilik, 1. Baskı. İstanbul, Beta Basım.
- Nosich ve G. M. (2012). Eleştirel düşünme ve disiplinler arası eleştirel düşünme rehberi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ocakoğlu, G. (2009). Başarı tesadüf değildir. İstanbul, Rota Yayıncılık.
- Özdemir, D. (2006). *Sosyal bilgiler dersinin düşünme becerilerini, kazandırma düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: teorik çerçeve, İ.İ.B.F Dergisi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

- Özkul, G. ve Dulupçu, M. A. (2007). Kişisel gelişimin girişimci tipleri üzerine etkisi: Antalya-Isparta illerinde bir inceleme. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 67-92.
- Özkurt, E. (2010). Spor hukuku kurultayı. Ankara: Ankara Barosu Yayınları.
- Özmen, Ç, (2015). *Rekreasyon ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesine yönelik bir çalışma*, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi , Eğitim Bilimleri Enstitüsü , Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı , Antalya.
- Öztürk, Ö., (2021), *Üniversite öğrencilerinin yenilikçi girişimciliğe ilişkin üst bilişsel farkındalıklarını etkileyen yenilik ekosistemi*, Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Öztürk, E. (2020). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Matematik Ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı.
- Özyurt, E. B. (2010). Eğitim psikolojisi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Paul, R. ve Elder, L. (2013). Kritik düşünce. (E. Aslan, Çev.). Ankara: Nobel.
- Paul, R. W. (1984). Critical thinking: *Fundamental to education for a free society. Educational Leadership*, 42(1), 4-14.
- Paul, R., & Elder, L. (2013). Critical thinking: tools for taking charge of your professional and personal life. *Pearson Education*.
- Polat, D. D. (2011). Girişimcilik motivasyonu ve işletme yenilikçiliği arasındaki ilişkinin araştırılmasına yönelik turizm işletmelerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6 (2), 227-254.
- Polat, M. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile yaratıcılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Adıyaman.
- Potts, B. (1984). Strategies for teaching critical thinking. *Journal of Practical Assessment, Research & Evaluation*.
- Ratten, V. (2010). Developing a theory of sport-based entrepreneurship. *IJSRM*. (16): 557-65.
- Şahin, E. (2018). *Spor lisesi öğrencilerinin eleştirel düşünme ve empati kurma eğilimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Salik, N. (2015). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi (Kağkas Üniversitesi örneği)*. Yüksek

Lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Seferoğlu, S. S., ve Akbıyık, C. (2006). Eleştirel düşünme ve öğretimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 193-200.

Semerci, N. (2000). Kritik düşünme ölçeği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 25(16), 23-26.

Şentürk, M. (2009). *İlköğretim programının eleştirel düşünmeyi geliştirmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elâzığ.

Shane, S., Locke, E.A. (2003). Entrepreneurial motivation, *Human Resource Management Review*, 13;2, 257-279.

Soğukpınar, İ. (2017). *Müzik öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Sönmez, V. (1993). Yaratıcı okul, öğretmen, öğrenci. Ankara: Türk Eğitim Derneği.

Sönmez, A., & Toksoy, A. (2014). Türkiye’de girişimcilik ve türk girişimci profili üzerine bir analiz, yönetim ve ekonomi. *Celal Bayar Üniversitesi İİBF Manisa*, 21(2), 44-47.

Sümer, K. (2021). *Spor hizmet çalışanlarının iletişim becerileri ile girişimcilik düzeyi arasındaki ilişki (istanbul örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Spor Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul.

Sungur, N. (1997). Yaratıcı Düşünme. İstanbul: Motif Basım.

Tekin, M. (2009) Girişimcilik hayallerin gerçeğe dönüşümü. Konya, Günay Ofset Matbaacılık.

Tekin, M. (2005). Hayallerin gerçeğe dönüşümü; girişimcilik, Konya: Günay Ofset.

Ten, D., G., & Volman, M. (2004). Critical thinking as a citizenship competence: teaching strategies. *Learning and instruction*, 14(4), 359-379.

Tezcan, M. (1996). Eğitim sosyolojisi. Ankara: Feryal Matbaacılık.

Titrek, A. (2019). *Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve sosyal girişimcilik becerilerine yönelik görüşleri: Kocaeli ili Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Top, S. (2006). Girişimcilik keşif süreci, 1. Baskı. İstanbul, Beta Yayınları.

- Tümekaya, S. ve Aybek, B. (2008). Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.17(2): 387-402.
- Tunç, B. (2007). *İşletmelerde yaratıcılık yenilikçilik girişimcilik yönetimi*. Yüksek Lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Uçar, Y. B. (2021). *Z kuşağının girişimcilik eğilimlerinde duygusal zekâ ve yaratıcılığın rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Uysal, A. (1998). *Sosyal bilimler öğretim yöntemlerinin eleştirel düşünme gücünün gelişmesindeki rolü*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Vural, R. A., ve Kutlu, O. (2004). Eleştirel düşünme: ölçme araçlarının incelenmesi ve bir güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 189–200.
- Wood, JS (2005). *Development and present state of the theory of entrepreneurship in product and asset markets*. Austrian Scholars Conference, Austrian Concepts and the Mainstream.
- Yavuzer, H. (1993). Çocuk psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yetim, A. (1992) Başarılı bir spor yöneticisinin özellikleri. G.Ü. *Gazi Eğitim Fak. Dergisi*. (8);14.
- Yıldız, E. (2020) *İnönü üniversitesi spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, N. (2011). *İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde eleştirel düşünme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21: 195–203.
- Young, and D. R.,If (1983). Not for profit, for what: a behavioral theory of the non profit sector based on entrepreneurship, *massachusetts: lexingtonBooks*.
- Harris, K. (1994). Teachers: Constructing the future, London: *Falmer Press*.
- Nosich, G. M. (2018). Disiplinlerarası eleştirel düşünme rehberi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Watson, G. & Glaser, M. E. (1964). Watson-Glaser critical thinking appraisal manual, New York: Harcourt, Brace & World Inc.

EKLER

SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ (VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

CİNSİYETİNİZ	KADIN ()	ERKEK ()		
YAŞINIZ	18-23 ()	24-29 ()	30 ve üstü ()	
ÜNİVERSİTENİZ				
KAÇINCI SINIFSINIZ	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
SPOR YAPIYOR MUSUNUZ?	Bireysel spor ()	Takım ()	Yapmıyorum ()	
ÇALIŞMA DURUMUNUZ	Çalışıyorum ()	Çalışmıyorum ()		
AYLIK GELİRİNİZ	Zayıf	Orta	Yüksek	

		Hiç	Az	Orta	Çoğunlukla	Tamamen
1	Bir görüşü inançlarıma dayandıramıyorsam dikkate almam					
2	Değerlendirmelerimde evrensel kanıtlar kullanmaya özen gösteririm					
3	Hemfikir olmadığım kişileri dinlerken rahatsız olurum					
4	Problemlere alternatif çözümler üretemem					
5	Diğer kişilerin bakış açılarını keşfetmeye çalışırım					
6	Bilgi kaynağının güvenilirliğini sorgularım					
7	Başkalarının görüşleri en az benim görüşlerim kadar değerlidir					
8	Fikir değişikliklerini değişiklik olarak algılarım					
9	Okuduğum bir metindeki çelişkileri fark edebilirim					
10	Problemlere farklı çözüm yolları geliştirebilirim					
11	Toplumsal sorunlara duyarlı olduğumu düşünüyorum					
12	İddialarımın kanıtlanabilir olmasına dikkat ederim					
13	Hakkımda yapılan eleştirilere hoşgörü gösteremem					
14	Kendi değerlerimi ve inançlarımı tartışma konusu yapmam					
15	Sorunların çözümünde inançlarım akıl yürütmeden daha belirleyicidir					
16	Öznel iddialarla nesnel gerçekleri birbirinden ayırt edemem					
17	Görüşlerdeki önyargıları fark edebilirim					
18	Yeni deneyimlerim aksini ortaya koyarsa önceki yargılarımı değiştirmeye					
19	Farklı düşüncelere sahip insanların tartışması zaman kaybıdır					
20	Karmaşık problemlerde kendime özgü çözüm yollarım vardır					
21	Olayları neden sonuç bağlamında değerlendiririm					

		Hiç bir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok sık
1	İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.					
2	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım					
3	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.					
4	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir					
5	Kendi işimi kurabilirim.					
6	İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.					
7	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.					
8	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.					
9	Denemediklerimi denemekten çekinmem.					
10	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim.					
11	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.					
12	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum					
13	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.					
14	Hayatımı dış etkenlere bırakmam.					
15	Kararlarımın hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum					
16	Risk almaktan çekinmem					
17	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim					
18	Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim					
19	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim					
20	Yeni bir perspektiften bakmama imkân sağlayan proje ve işlerle uğraşırım					
21	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim					
22	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırmamız.					
23	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.					
24	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.					
25	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.					
26	Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.					
27	Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir					
28	Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.					
29	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.					
30	İşimde ve çalışmalarımın ortaya çıkan değişimlere açığım.					
31	İşimi severek ve azimle yaparım.					
32	İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.					
33	İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.					
34	Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem					
35	İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.					
36	Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.					

